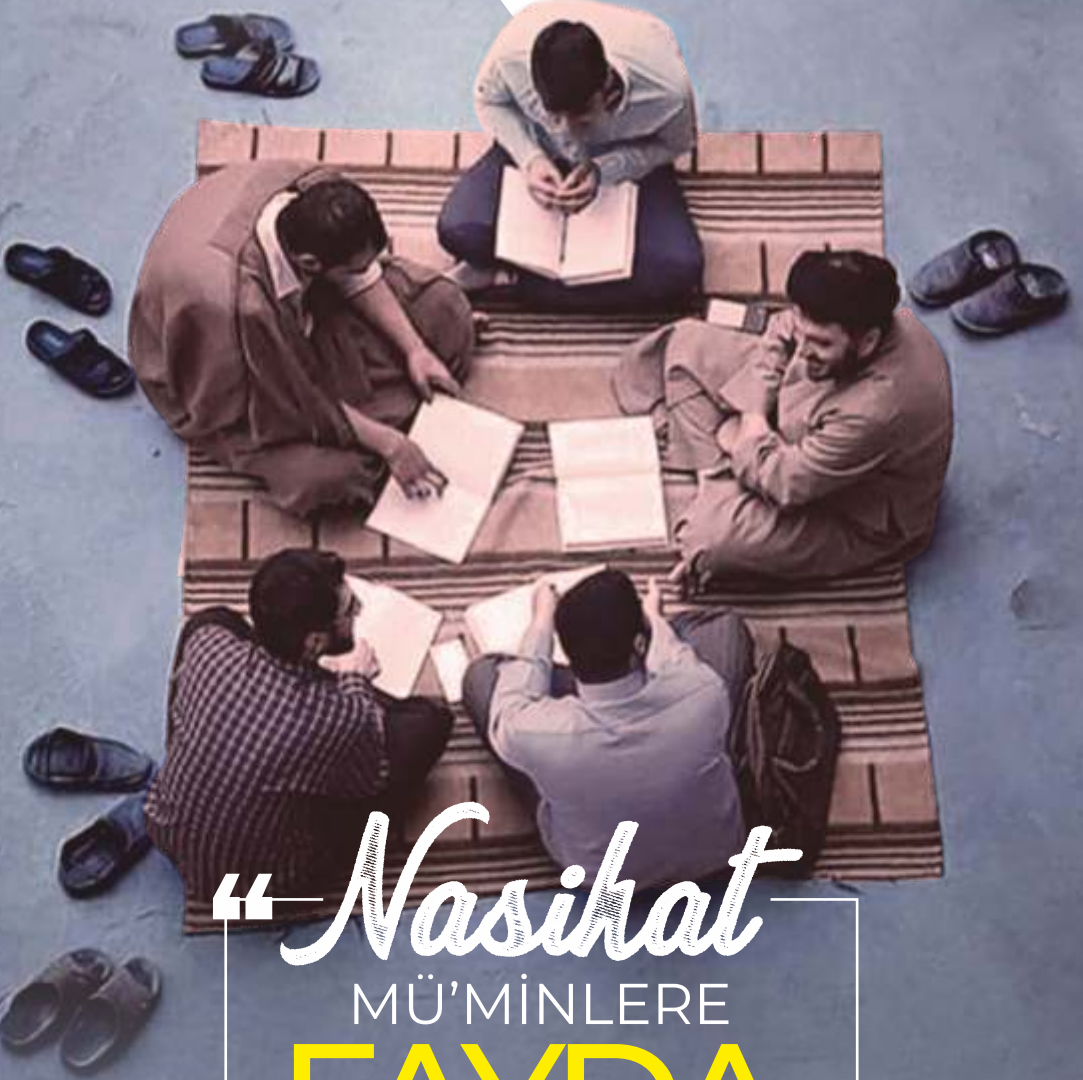

Takva

“*Nasihat*
MÜ’MİNLERE
FAYDA
— VERİR —”

06

Baş Yazı
Bilal Özbuğday

16

Amel-İman
İlişkisi
Ali Mücahit Orakçı

22

Gözünü Çevir de
Bir Bak!
Salih Bağırhan

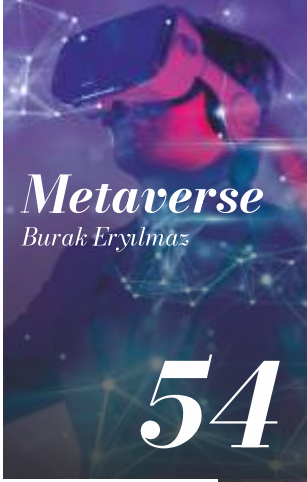
28

Gece ve Seher
Nimeti
Erhan Yıldız

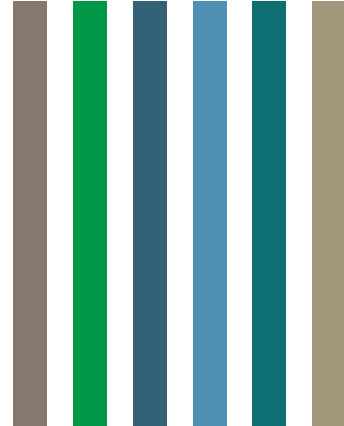

Takva

Ocak 2022

Cemâziyilevel 1443

Bismillahirrahmanirrahim

Hamd, ancak Allah (cc) içindir. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Nefislerimizin şerrinden, amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. Allah (cc) kimi hidayete erdirirse onu saptıracak, kimi de saptırırsa onu hidayete erdirecek yoktur. Salat ve selam da O'nun, bizlere rehber olması için gönderdiği peygamberi Muhammed'e olsun.

Nasihat, bir mümin için gerçekten önemli bir husustur. Kul bir nasihatçisinin olmasına ihtiyaç duyar. Bu bağlamda önemli olduğuna inandığımız dört husustan bahsedeceğiz. Aşağıda belirttiğimiz dört maddenin detaylarını bulacağınız ve bizlere nasihat olacağına inandığımız kapak yazımızı okuyabilirsiniz.

1) Amelini artırmanın yollarını ara, ihtilaflardan uzak dur. Sana fayda vermeyecek çekişmeleri terk et. Sonu gelmez ihtilaflardan vazgeç.

2) Allah'ın (azze ve celle) sana ve İslam ümmetinin geneline yardımını indirmesini istiyorsan Allah (azze ve celle) ile olan bağlarını güçlendirmelisin.

3) Pratik yönünün seni, manevi yönden alkoymasına izin verme.

4) Sosyal medya kullanımına dikkat et!

Bu sayımızda Akide Bölümün de İman Nedir? Ehli Sünnet imanı nasıl tanımlamıştır bunun cevaplarını bulacağız.

Ayetlerle Tefekkür köşemizde akıl sahiplerine ibret vereceği, öğüt alacağı Al-i İmran suresinin 190-191. Ayetlerini tefekkür etmeye, dersler çıkarmaya çalışacağız.

Rasulden Mesaj bölümünde ise Gecenin önemini Seher Vaktinin ne kadar kıymetli olduğu ile alakalı yazımıza ulaşabilirsiniz.

Çocuk Gelişimi Bölümümüzde ise Çok önemsedığımız bir hususa değindik ve Çocuklarımızın Tepkisel davranışlarına karşı nasıl bir tutum içerisinde olmamız gerektiği ile alakalı bilgileri bulabilirsiniz.

Başarı Allah'tandır.

Velhamdulillahi Rabbil âlemin...

Ecdör

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü

Ramazan Işılak

Yayın Türü

Yerel Süreli / Bir Ayda Bir Yayınlanır.

Teknik Hazırlık

Takva Media

Dağıtım ve Satış Yeri

Fevzi Çakmak Mh. 10423. Sk.

NO:1 Karatay/KONYA

www.takvadergisi.org

Abonelik

0552 822 74 42

Baskı & Cilt

Güler Ofset

Fevzi Çakmak Mh. 10448. Sk. No:26

Karatay / KONYA - 0532 662 94 21

www.guleroftset.com

Setifika No: 49360

Dergi İçerisinde Yer Alan

Yazılardan İlgili Yazar Mesuldür.

Kaynak Gösterilerek Alıntı Yapılabilir.

İÇİNDEKİLER

06

NASİHAT MÜ'MİNLERE FAYDA VERİR

Bilal Özbuğday

16

AMEL-İMAN İLİŞKİSİ

Ali Mücahit Orakçı

22

GÖZÜNÜ ÇEVİR DE BİR BAK!

Salih Bağırhan

28

GECE VE SEHER NİMETİ

Erhan Yıldız

34

HÜZÜN YILI SONRASI

Bilal Özbuğday

38

MÜ'MİNLERİN EMİRİ ALİ (ra)

Mustafa Yakupoğlu

42

ÇOCUKLARDA TEPKİSEL DAVRANIŞLAR

Meryem Hafsa

46

TAVSİYE KİTAP (Kur'an'ı Nasıl Ezberlersin?)

Abdullah Talip

50

İMAM BUHARİ (rh)

Usame Kaptan

54

METAVEVERSE

Burak Eryılmaz

58

SİYER SINAVI 2. BÖLÜM

NASİHAT MÜ'MİNLERE FAYDA VERİR

Bilal Özbuğday

bilalozbugday@takvadergisi.org

Allah'a hamd, Rasulüne salât ve selam olsun. Bu ay ki yazımızda bir konunun ele alınması yerine birden fazla başlık halinde okurlara, müminlere genel bazı konularda nasihat etmeye çalışacağım. Allah imkân verirse bunu derginin ilerleyen sayılarında da belli aralıklarla yapmaya çalışacağım.

Nasihat, bir mümin için gerçekten önemli bir husustur. Kul bir nasihatçisinin olmasına ihtiyaç duyar. Çünkü insan hata eder, gaflete düşer, yanlış yapar. Ancak yanında, o kişiyi bu hatalarından alıkoyacak ya da kendisine yanlış yaptığında uyarılarda bulunacak bir kimsenin, bir dostun, bir arkadaşın olması kişinin dünya ve ahireti için önemlidir. İnsanı, hayati hatalardan alıkoyar.

Aslında müminlere edilmesi gereken nasihatlerin başında birbirlerine nasihat etmeleri gelmektedir. Çünkü nasihat olmadığında, iyiliği emretmek, kötülükten alıkoymak müminler arasında tesis edilmediğinde, Müslümanların içerisinde bir karmaşanın, sonu gelmez problemlerin, ahlaki ve itikadi sıkıntıların bitmediğini görürüz.

Ancak nasihat dediğimiz olgu, sadece iyiliklerin emredilmesi üzerine tesis edilmez, edilemez. Çünkü bir toplumu ayağa kaldıracak olan şey iyiliklerini

artırmadan önce, yanlışları terk etmektir. İnsanları iyiliğe çağırmak, kötülükten alıkoymaktan bir nebze olsun daha kolaydır. Çünkü insanlara iyiliği emrettiğinde karşı karşıya gelmek çok fazla söz konusu değildir. Ancak durum kötülükten alıkonulduğunda bunun hilafıdır.

Müslümanlara nasihat etmekte yalnızca "Namazını kıl, orucunu tut." demekle sınırlı değildir. Kişilerde ki münkeri ifade etmek, söylemek gereklidir. İnsanlar kendilerine iyilik emredildiği müddetçe rahatsızlık duymazlar. Ancak yaptıkları bir kötülükten alıkonulduklarında, ya da yaptıkları bir amel, hataya nispet edildiğinde rahatsızlık duyar, itiraz eder ve kabul lenmezler. İşte bir insanın nasihat alıp almamada ki samimiyeti asıl itibariyle burada ortaya çıkmaktadır.

Allah Teâlâ müminlere nasihatın fayda vereceğini ifade eder minvalde üç farklı ayeti Kur'an'da zikretmektedir. Bunlardan ikisi kâfirlerden bahsettikten sonra gelen ayetlerdir. Diğerisi ise müminlere de nasihatın fayda vereceğini ifade etmektedir.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَ تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ

"Sen yine de öğüt ver. Çünkü öğüt mü'minlere fayda verir."¹

Bir başka ayette ise;

إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ
بِالْغَيْبِ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ

"Sen ancak Zikr'e (Kur'an'a) uyanı ve görmediği hâlde Rahmân'dan korkan kimseyi uyarırsın. İşte onu bir bağışlanma ve güzel bir mükâfatla müjdele."²

¹ (51/ Zariyat 55)

² (36/ Yasin 11)

Her iki ayetin öncesine baktığımızda, her iki ayetinde kâfirlerden bahsettiğini, kâfirlerin öğüt ve nasihat alıp da iman etmeyeceklerini ifade etmektedir.

Zariyat suresinin 55. ayetinin tefsirinde Mevdudi (rh) şöyle söylemektedir; "Hakka davetin asıl amacı, kendilerine ulaştırıldığında ona değer verip onu kabul edecek vasıftaki temiz fitratlara iman nimetini götürmektir. Ancak davetçinin, binlerce insan arasında bu temiz fitratlı insanları tanıyabilmesi mümkün olmadığından, toplumda mevcut temiz fitratlı insanlara iman nimetinin ulaşabilmesi için o sürekli kendi tebliğ ve davet çalışmalarını sürdürür. Çünkü bu tip insanlar iman edecek yetenektedirler. İşte davetin asıl amacı bu insanları toplayıp bir araya getirmektir. Davetçi insanların davete kulak verip vermeyeceklerini, imanı kabul edip etmeyeceklerini ancak yaptığı bu çalışmalardan sonra anlayabilir. Karşısındaki insanların kalpleri katılaşmış ve iman etmeyecek kimseler olduklarını anladığı andan itibaren davetçi kendi kıymetli vaktini bu insanlara harcayarak ziyan etmemelidir. Çünkü onlar, kendilerine verilen nasihatten ders almazlar. Bu kimseler üzerinde vakit ve enerji sarf edileceğine, davetten istifade etmek isteyen kimselere yönelmelidir."³

Dolayısıyla aslında konumuza ışık tutan ayetler, bu iki ayetten daha ziyade Rabbimizin şu ayette bahsetmiş olduğu kimselerdir. Çünkü bu ayet direkt olarak müminlerin imanlarından dolayı nasihat ve öğüt alacağına ifade etmektedir.

إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا
الصَّلَاةَ وَمَنْ تَزَكَّى فَإِنَّمَا يَتَزَكَّى لِنَفْسِهِ وَإِلَى
اللَّهِ الْمَصِيرُ

"...Sen ancak, görmedikleri hâlde Rablerinden için için korkanları ve namaz kılanları uyarırsın. Kim arınırsa ancak kendisi için arınmış olur. Dönüş ancak Allah'adır."⁴

Samimi bir mümin, iman içeren bir kalbe sahip olduğundan dolayı kendisine edilen nasihatten etkilenir ve kendisini muhasebe eder. Hâlini düzeltme çabası içerisinde olur. Ancak kibirli, samimiyetsiz bir mümin ise kendisi ile alâkalı gerçekleri ve hakkı kabul etmez. Dolayısıyla da kendi hâlini düzeltmez.

Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır;

الْكِبْرُ بَطْرُ الْحَقِّ وَعَمُطُ النَّاسِ

"... Kibir, hakkı kabul etmemek ve insanları küçük görmektir."⁵

Müslümanlar için nasihatın önemi-ne dair birkaç söz söyledikten sonra günümüzde muvahhidler için önemli olduğunu düşündüğüm birkaç nasihati şöyle zikredebirim.

Değerli Muvahhid Kardeşim!

1) Amelini artırmanın yollarını ara, ihtilaflardan uzak dur. Sana fayda vermeyecek çekişmeleri terk et. Sonu gelmez ihtilaflardan vazgeç.

Bu dünya hayatı kısıtlı ve kısadır. Allah Teâlâ belki bazımıza kırk, bazımıza elli, bazımıza altmış yıl ömür takdir etmiştir. Hepimiz için farklı ömürler belirlemiştir. İnsanlara ölümün gelmesi

³ (Tefhimul Kuran)

⁴ (35/ Fatır 18)

⁵ (Müslim)

ise yaşların sırasıyla değildir. Eğer ölüm sırayla gelecek olsaydı. Önümüzde duran bu kadar yaşlı, ihtiyar insanlardan sonra sıra bize gelecek ümidi taşıyabilirdik. Ancak durum böyle değil. Sağına soluna dikkatlice bak! Yakınlarından, arkadaşlarından senin yaşında, hatta senden daha küçük yaşta olup da Rabbine kavuşanlara bak.

Rabbimiz bizler için bize uzun gelen ömürler verse de kardeşim, yine de onun bir sonu var. Ve insanlar o geçip giden zamanların nasıl geçip gittiğinin farkında bile olmuyorlar. İnsanlar yaşlarının ne zaman kırka ne zaman elliye geldiklerini dahi fark edemiyorlar. Sanki dünya da üç beş gün yaşamış gibiler. Hâlbuki bir ömür sürmüşler.

İşte zaman bu şekilde aleyhimizde iken yapman gereken şey değerli kardeşim, amellerini artırmanın yollarına bakmandır. Çünkü ölümün kendisine geldiği herkes emin ol ki pişman olacaktır. Kimisi yapmadıklarından dolayı pişmanlık duyacaktır, kimi ise yaptıklarının azlığından dolayı pişman olacaktır.

Genelde Müslümanlar sonu gelmez ihtilafların içinde bocalayıp durmaktadırlar. Bazen aynı meseleler, bazense taşı yaracak kadar fazla düşünen, filozof Müslüman kardeşlerimizin bulduğu yeni meseleler üzerinde durmadan ihtilaflar yaşanmaktadır. Hatta bazen öyle hallerin içine ümmet olarak düşünüyoruz ki vakıamızda olmayan olayları varsayımlar üzerinde değerlendirip, hükme varıp, sonra da aynı hükümde birleşmeyenlerin hükmünün ne olması gerektiği ile alakalı ihtilaf ediyoruz.

Sonrasında ise bu ihtilaflar yüzünden insanlar birbirinden ayrılabilir, hatta cemaatler dağılıyor. Bu bağlamda bir Müslüman'a düşen şey salih amelleri

artıracak ilim için çabalamak ve amel etmektir. Kendisinin amellerine faydası olmayacak bilgilerin ardına düşmek, ihtilaf etmek, polemik peşinde olmak Müslümana bir fayda sağlamaz.

İnsanlar farklı düşünebilirler. Akideleri, menheçleri farklı olabilir. Ancak bu durmadan aynı meseleleri tartışmayı beraberinde getirmemelidir. Neye inanıyorsan inan, inandığın davanın gereği olarak onun için amel et.

Muvahhidler şu an günümüzde icraatın, amelin yerine durmadan laf üretmektedirler. Üretilen laf ve sözlerin ise ne yazık ki bir faydası yoktur, olmayacaktır da. Müslümanların içerisinde aynı konular üç yılda bir, beş yılda bir sürekli tekrür etmektedir. Sanki meseleler yeni çıkmış gibi her seferinde tekrar ele alınmakta, sonra tekrar ihtilaf edilmekte, sonra kapatılmakta sonra tekrar açılmaktadır.

Peki, bu ihtilaflar ile kimin imanı artmaktadır? Kime davet götürülmüş olmaktadır? Hangi Müslümanın sıkıntısı çözülmüş olmaktadır? Hangi zulüm ve esaret altındaki bir Müslümanın sıkıntısı giderilmektedir? Bunların hiçbirisinin ne davaya ne de davete hiçbir faydası yoktur.

Değerli Muvahhid Kardeşim!

2) Allah'ın (cc) sana ve İslam ümmetinin geneline yardımını indirmesini istiyorsan Allah (cc) ile olan bağlarını güçlendirmelisin.

Bizler Allah'a (cc) kul olmaya çalışan, O'na ibadet etmek için gayret eden muvahhidleriz. Fert olarak da ümmet olarak da sıkıntılarımız mevcut. Bu sıkıntılardan kurtulmak ve sıkıntılarımızın sona ermesini istiyoruz. Bu sıkıntı ve imtihanlarımızda ihtiyaç duyduğumuz yegâne zat Allah Teâlâ'dır.

Bizlerin sıkıntısını giderecek olan, bize genişlik verecek olan, bizden darlığı kaldıracak olan Allah Teâlâ'dır.

Ama zaman zaman dertlerimizin hâlli noktasında Rabbimizden daha fazla başka sebeplere sarılmakta, sırt dayamaktayız.

Müslümanların sıklıkla ümmetin halini gördüğünde 'Allah'ın Yardımı Ne Zaman' dediğini duyarsın, işitirsin. Allah'ın (cc) yardımı öncelikle onunla bağları güçlü kullarıyladır. Kişi veya bir topluluk imanı ve bağı kadar Allah'tan (cc) yardım görür. Bir kula ya da cemaate, Allah'ın (cc) yardımı gelmiyor ise o kul ve topluluk kendini muhasebe etmelidir.

Rabbimizi yeterince tanımadığımızdan, O'nun gücünü ve kudretini tam manasıyla idrak edemediğimizden, O'na sadece bazı zamanlarda yönelip, O'ndan yardım talep ediyoruz. Ancak O'nun nasıl bir ilah olduğunun farkına varıp, her şeye gücünün yeteceği noktasında yakînî bir imana sahip olsaydık, O'ndan başkasının kapısını çalmaz ve O'nun yardımını celbedecek her şeyi yerine getirmeye çalışır, çabalarlıdık.

Bilmek ile kesin inanmak arasında fark vardır. Bu İbrahim aleyhisselam'ın kıssasında da aslında bizlerin önüne serilmektedir.

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ ارْنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَى
قَالَ أَوْلَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلَى وَلَكِنْ لِيَطْمَئِنَّ قَلْبِي
قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ
اجْعَلْ عَلَى كُلِّ جَبَلٍ مِنْهُنَّ جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ
يَأْتِينَكَ سَعْيًا وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

"Hani İbrahim, "Rabbim! Bana ölüleri nasıl dirilttiğini göster" demişti. (Allah ona) "İnanmıyor musun?" deyince, "Hayır (inandım) ancak kalbimin tatmin olması için" demişti. "Öyleyse, dört kuş tut. Onları kendine alıştır. Sonra onları parçalayıp her bir parçasını bir dağın üzerine bırak. Sonra da onları çağır. Sana uçarak gelirler. Bil ki, şüphesiz Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.""⁶

Ayette de görüldüğü gibi İbrahim aleyhisselam, Allah'ın (cc) ölüleri dirilttiğini bilmekte ve inanmaktaydı. Ancak kalbinin mutmain olması için bu olayı görmek istedi. Çünkü bilen ile kesin inanan arasında fark vardır.

Bizler için de durum aynıdır. Allah'ın (cc) Rezzak olması, Allah'ın (cc) her şeye güç yetirmesi, Allah'ın (cc) dualara icabet etmesi gibi konuları bizlerde bilmekte ve iman etmekteyiz. Ancak bu hususlar bazı zamanlarda bizler için yakînî bir hal alır. Örneğin çok zor bir durumda ellerinizi açtınız ve rabbinize dua ettiniz. Sonra aradan çok zaman geçmeden Allah Teâlâ duanıza icabet etti. O anki kalbinizde O'nun dualara icabet edeceği noktasındaki imanınızla, ondan önceki zamandaki kalbinizde buna dair bir bilginin olması arasında fark vardır.

Ya da evinizde yiyecek hiçbir şey kalmadı. Tüm sebeplerden ve insanlardan da ümit kesip, kalbiniz sebeplerden de boşaldı. İşte o sıkıntılı anda Allah Teâlâ hiç aklınıza gelmeyen bir kişiyi vesile kılarak sizi rızıklandırdı. İşte o an insanın rızıkta yazılı olandan başkasını yiyemeyeceği, kimsenin birbirinin rızıkını yiyemeyeceği noktasında kesin bir inanç taşırsınız.

⁶ (2/ Bakara 260)

Bu örneklerden sonra konumuz ile alakalı olan kısma geçecek olursak Allah'ın (cc) her şeye güç yetireceğini bilmek ve O'nun yardımını kazanmak gerekmektedir. O'nun yardımını ise O'na bağlı kalp sahiplerinin üzerine iner.

Öncelikle O'nun güç ve kudretine kesin bir iman ile iman etmeliyiz. Bizim nasıl bir Allah'ımız var?

Bizim Rabbimiz, ölüden diriye, diriden ölüyü çıkaran bir Rabdir.

Bizim Rabbimiz, nice az toplulukları, çok topluluklara galip kılan bir Rabdir.

Bizim Rabbimiz, babasız bir şekilde İsa'yı (as) yaratan bir Rabdir.

Bizim Rabbimiz, kendisi yaşlı, karısı ise kısır olduğu halde Zekeriyya'ya (as), Yahya'yı (as) bahşeden bir Rabdir.

Bizim Rabbimiz, Musa (as) ve kavmini denizi yararak Firavundan kurtaran bir Rabdir.

İşte bizler Allah'ın (cc) yardımına hem bireyler olarak hem de topluluklar olarak muhtacız. Allah'ın (cc) yardımını ise iman ve takva ile doğru orantılıdır. İman ve takva arttıkça, kişinin Allah'tan (cc) yardım görmesi de artar. Allah'ın (cc) hakları gözetildikçe, Allah'ta (cc) kulların hakkını gözetir.

Hani dünyalık bir konu hakkında iş bitirecek, işini halledecek dostların vardır ya. Onların yanında işin hallolacağından onları memnun etmek istersin. Bila teşbih Allah'ın azze ve celle katında bir kulun işi biteceğinde ki tüm işler böyledir. Kulun Allah (cc) ile olan arasını iyi tutması gerekir. Bozuk ise düzeltmesi gerekmektedir.

Zafer, başarı ve yardım işte bu hususlar ile elde edilecektir. Şu da unutulmamalıdır ki zafer, başarı, yardım sadece Müslümanların rahata kavuşmaları, iktidarı elde etmeleri, şeriat ile hükmeden bir toprak parçasına sahip olmaları ile olmayabilir.

Bazı zamanlarda Allah Teâlâ kullarını dar içinde bırakarak da onların hayırlarını murad edebilir. Çünkü Rabbimiz asla "mahda", yani sırf şer olan bir şeyi yaratmaz ve takdir etmez. Onun yaratıp, takdir ettiği her şey de bir hayır mutlaka vardır. Kulları, bazen bu hayırlara vakıf olabilirler. Bazense aciz olmalarından ya da Rabbimizin künhüne vakıf kılmamasından dolayı hayır anlayamaz ya da göremezler.

İlk etapta bu konuda akla gelen şey ise Rabbimiz imtihanlar ya da musibetler ile kullarını daraltıp, kendisine daha fazla bağlanmalarını, yönelmelerini, sadece O'na dayanıp, O'na güvenmelerini istediğinden olabilir. Çünkü kul Allah'ı (cc) ve O'nun yardımını, desteğini unuttuğunda kalbini maddi ve zahirî sebeplere bağlamaya başlar. Yaptığı iyilikleri, elde ettiği başarıları kendinden bilecektir.

Rabbimiz bizleri, zahirî ve maddî sebeplere sarılmaktan mutlak olarak engellemez. Zahirî sebepleri yerine getirmekle birlikte nihaî sonuç noktasında Allah'a (cc) bağlanmayı emreder.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ
الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ
وَالْآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ
يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يُؤْتِ الْيَكْمَ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ

"Onlara karşı gücünüz yettiği kadar kuvvet ve savaş atları hazırlayın. Onlarla Allah'ın düşmanını, sizin düşmanınızı ve bunlardan başka sizin bilmediğiniz fakat Allah'ın bildiği diğer düşmanları korkutursunuz. Allah yolunda her ne harcarsanız karşılığı size tam olarak ödenir. Size zulmedilmez."

Yine aynı surenin 45. ayetinde ise Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا وَاذْكُرُوا
اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

"Ey iman edenler! (Savaş için) bir toplulukla karşılaştığınız zaman sebat edin ve Allah'ı çok anın ki kurtuluşa eresiniz."⁸

Her iki ayete dikkat edersek Rabbimiz ilk ayette her ne kadar imkân dahilinde düşmana karşı hazırlık yapılmasını emretse de düşman ile karşılaşıldığında ise Allah'ı zikretmeyi emretmektedir. Çünkü düşman karşısında toplulukları zafere ulaştıracak, Allah'ın yardımını üstlerine çekecek olan şey O'na olan yakınlıktır.

Değerli Muvahhid Kardeşim!

3) Pratik yönünün seni, manevi yönden alıkoymasına izin verme.

İnsan tüm amelleri, Allah'ın (cc) rızasına kavuşmak için işler. Elbette bir davanın uğrunda koşturan, bir hareketin içerisinde var olan bir Müslüman da böyledir. Zaman zaman bir davanın adamı, sıradan bir insandan çok daha fazla salih amelde bulunur, daha fazla fedakârlıkta bulunur.

Saatini, vaktini fazlaca davaya hizmet etme noktasında harcar. Ve bu durum bazen kendisini Allah'tan (cc) uzaklaştırır, hatta ibadetlerinde gevşekliğe sebep olur. Vakti olmadığından ibadetlerinin hakkını tam olarak veremez. Bu fazla ve hızlı hareket, asıl yapması gereken ibadet ve taâtleri hızlıca yapmasına, onlardan feragat etmesine yol açar. İşte bir dava adamının buna izin vermemesi gerekir. Çünkü bizler her amelimizi, dava için yaptığımız her fedakârlığı O'na yakınlaştırmak için yapmaktayız.

Bu durumu, pratik yönün manevi yöne ağır basması durumu diye tanımlayabiliriz. İnsan bu problemini çözmelidir. Yapmış olduğu her amel O'na yakınlaştırmak içindir. Başka amelleri işlemek adına ibadetleri tam yerine getirememek, bir dava adamının karşılaşacağı afetlerdendir.

Kulun yapması gereken bu noktada uyanık olmak, vakitlerini iyi değerlendirmek ve ibadetlerini, Allah'a (cc) yakınlaştıracak olan amelleri yerine, hakkını vererek getirmelidir.

Bazı durumlarda davasına hizmet etmek isteyen kimsenin birden fazla işi ve sınırlı vakti olur. İşte böylesi durumlarda, yerine getirmesi gereken işi, yapacağım diye, kişi namazını acele ile kılar, sünnet namazlarını ihmal etmeye başlar, günlük kendisine herhangi bir vird edinmez, edinemez. Sabah ve akşam zikirlerine, Kur'an ile daha fazla vakit geçirmeye zaman bulamaz. Bunları terk etmeye başladığında kalbinin katılaştığını görür.

Bir dava adamı, kalbine ciddi anlamda çalışmalıdır. Yani kalbini güçlendirecek amellerde daha gayretli olmalıdır. Çünkü insanın amellerinde

⁷ (8/ Enfal 60)

⁸ (8/ Enfal 45)

devamlı olması, dava yolunda sebat edebilmesi kalbi ile alakalıdır. Önce kalbini güçlendirmeli, sonrasında davasına hizmet etmelidir. Kalbini güçlendirmedikçe davasına hizmet etme noktasında yapacağı amellerde kısa sürede bıkacak, usanacak dahası kalbinde bir ağırlık hissedecektir.

Rabbimiz, Rasulullah'a (sav) hitaben şöyle buyurmaktadır;

يَا أَيُّهَا الْمَرْمَلُ
قُمْ الْيَلَّ إِلَّا قَلِيلًا
نَصْفَةً أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا
أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا
إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا

“Ey örtünüp bürünen (Peygamber)! Kalk, birazı hariç olmak üzere geceyi, yarısını ibadetle geçir. Yahut bundan biraz eksilt. Yahut buna biraz ekle. Kur'an'ı ağır ağır, tane tane oku. Şüphesiz biz sana (sorumluluğu) ağır bir söz vahyedeceğiz.”⁹

Ayetten de açıkça anlaşılacağı üzere davayı ve daveti yüklenecek kimsenin Allah (cc) ile olan bağının son derece güçlü olması gerekir. Aksi takdirde gücü dava yolunda sürekli gitmeye yetmeyecektir. Manevi yöne önem verilmemesi bir dava adamı için düşünülemez. Kalbin amellerine gerekli önem verilmeksizin fazlaca pratiğinin ve hareketinin olması ne yazık ki geçicidir. Ancak kişi ne kadar kalbini güçlendirirse zaten bu imandan ve islahtan kaynaklı amelleri de çoğalacaktır.

O zaman nafile ibadetleri, zikirleri, Kur'an ile geçirilen vakitleri bir farz ibadeti yerine getirirmiş gibi dava adaminin özenle ve hassasiyetle yerine getirmeye çalışması gerekmektedir.

Değerli Muvahhid Kardeşim!

4) Sosyal medya kullanımına dikkat et!

Bulunduğumuz şu teknoloji çağında internet ve sosyal medya Müslümanlar için bir nimet olduğu kadar bir yandan da bir afet haline dönüşmüştür. Çünkü sosyal medya ve sanal dünya, insanı hakikatten uzaklaştıran, her insanı olmak istediği kılıfa bir anda sokan, amel ehli olmaktan ziyade kişiyi laf ehli yapan bir dünyadır. Çünkü sanal dünya insana herhangi bir meşakkati beraberinde getirmez. İstedikçe yazabilir, paylaşabilirsin, denetlenebilirliği yoktur. Birkaç paylaşım ile çok takvalı ya da çok âlim olabilirsin.

Bizlerin hayatlarında sosyal medya o kadar yer işgal eder oldu ki insanlardan daha fazla ekranlar ile muhatap olur olduk. İnsanların olduğu ortamlarda dahi ekranlar ile daha fazla haşır neşiriz. Anlık haber alma isteği ve açlığı bizi ekranlara kilitlemektedir. Telefonlarda bazı uygulamalar var ve kullanıcının ekran süresini ölçmektedir. Kendimizi bir deneyelim. Acaba ekran sürelerimiz ne kadar? Çok fazla vakit geçirmekten kaynaklı elbette sürekli bir şeyler izleme ya da takip etme durumunda kalıyoruz.

Sosyal medya filtresi olmayan bir çöp halini almış durumda. Gereksiz ihtilaflar, yersiz konuşma ve atışmalar almış başını gitmiş. Sosyal medya ile fazla uğraşı bizlere beraberinde bunları getiriyor. Hem gereksiz gündemler ile meşgul oluyoruz, bu gündemler ile

⁹ (73/ Muzzemmil 1-5)

zihinlerimiz ve gönüllerimiz ağırlaşıyor. Hem de bizleri de sosyal medya ehlin-den kılıyor. Yani az amel çok laf şiarını benimsemiş oluyoruz. Bir Müslüman, bir dava adamı sosyal medya ile, sanal dünya ile olan ilişkisini kısıtlamak zorundadır. O'nun kendi gündemi, kendi işleri olmak zorundadır. Herkesin her dediğini, her yayınladığını takip etme gibi bir zorunluluk ve mecburiyeti söz konusu değildir.

Gerçek dünya da yaptıklarından sorumlu olduğu gibi sanal dünyada da yazdığı, çizdiği ve söylediklerinden sorumludur, hesaba çekilecektir. Rabbi-miz şöyle buyurmaktadır;

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ
وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا

**"Hakkında kesin bilgi sahibi
olmadığın şeyin peşine düşme.
Çünkü kulak, göz ve kalp, bunların
hepsi ondan sorumludur."**¹⁰

Bir başka ayette ise şöyle buyur-maktadır;

الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَى أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ
وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

**"O gün biz onların ağızlarını
mühürleriz. Elleri bize konuşur, ayak-
ları da kazandıklarına şahitlik eder."**¹¹

Yani klavye başından yazdıkların noktasında elin, gözlerin ve ağzın aleyhte şahitlik yapabilir. Bu konuda dikkatli olup, Allah'tan korkmalısın.

Sosyal medya insana bunun yanı sıra hamaset duygusu da kazandırmak-tadır. Hamaset aslında yiğitlik ve kahra-manlık anlamına gelmeyle birlikte, bunun yanı sıra insanı heyecanlandırmak, etkilemek kastıyla abartılı söz ve fiillerdir. Yani sosyal medya insanı, karşısında hali hazırda bulmadığı bir düşmana karşı abartılı, arkası olmayan, yapamayacağı şeyleri söyleme, ifade etme noktasında galeyana getirmektedir.

Dolayısıyla bir Müslüman sosyal medya ile olan ilişkisini sınırlandırmalı, sürekli oradaki gündemi yakalama, her şeyden haberdar olma duygusunu törpülemelidir. Böylelikle vakit noktasında çokta müsrif davranmamış, amellerini artırmada gayretli olmuş olur.

Özetle önce kendi nefsim sonrasında ise sana ey değerli muvahhid kardeşim şu hususları nasihat etmek istedim.

Amelini artırmanın yollarını ara, ihtilaflardan uzak dur!

Allah'ın (cc) yardımı için O'nunla bağlarını güçlendir!

Pratik yönünün seni manevi yönden alıkoymasına izin verme!

Sosyal medya kullanımına dikkat et!

Son olarak bu satırları yazan karde-şini duanda anmayı unutma!

Davamızın sonu âlemlerin Rabbi olan Allah'a (cc) hamd etmektir.

¹⁰ (17/ İsra 36)

¹¹ (36/ Yasin 65)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فَذَكِّرْ إِنْ نَفَعَتِ الذِّكْرَى

O HÂLDE
EĞER HATIRLATMA FAYDA VERİRSE,

ÖĞÜT VER!

A'lâ 9

AMEL-İMAN İLİŞKİSİ

Ali Mücahit Orakçı

alimucahitorakci@takvadergisi.org

Hamd imanı sevdiren, küfrü ve isyanı kerih gösteren Allah'a olsun. Salat ve selam imanın asıllarını apaçık ümmetine tebliğ eden, Muhammed'in ve ona güzellikle tabi olanların üzerine olsun. Emma ba'ad: Bu yazımda iman kavramını selef nasıl anlamış, neye iman neye iman değil demiş bu hususu aktardıktan sonra bu kavramdaki sapmanın günümüzdeki etkilerini aktarma gayretinde bulunacağım. Bununla birlikte imanı anlama hususunda sünnetten ayrı bir yol edinmiş ve bu kavramı bilerek veya bilmeyerek tahrif etmiş olan batıl fırkaları da tanımaya çalışacağız.

İman nedir?

Biz müminler, insanların Allah katında sadece iki kısma ayrıldığını, üçüncü bir kısmının olmadığını biliyoruz:

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

“Sizi yaratan O’dur. İçinizden kimi kâfir kimi de mü’mindir. Allah yaptıklarınızı görendir.”¹

İman edenler ve kafir olanlar olarak iki kutba ayrıldık. Bu ayet iman kavramının önemini apaçık gösteren bir ayettir. Bu iki kavram -iman ve küfür- hususundaki cehalet, tahrif ve saptırma Allah'ın (cc) kurduğu düzende karmaşaya sebep verecektir. İşte bugün içinde bulunduğumuz bu karmaşanın özelliklerde İslam coğrafyasında (Önceden İslam devleti olup sonradan İslam kanunları ile hükmedilmeyen yerler) temel sebebi bu iki kavramdaki cahillik ve bilinçli saptırmadan kaynaklanıyor.

Şeytan ve avaneleri bu iki kavramın taşıdığı ince çizgiyi anlamış olacak ki bu kavramların altını daha ilk üç nesilden itibaren oymaya başlamıştır. Çünkü biliyorlar ki şayet bu kavramlarda insanları saptırabilirler ise insanlar içerisinde kimin mümin kimin kafir olduğu bilinemeyecek, bu önemli ve ince çizgi gizlenmiş olacak.

İmanın tanımı hususundaki ihtilaf, büyük sapmaların hatta daha da iddialı bir sözle İslam ümmetinin bu halde olmasının en büyük sebeplerinden biridir. Nasıl olurda bir kavramın tahrifi ümmetin sapmasında bu kadar etkili olabilir diye sorulabilir. Bu sorunun cevabı ise çok basittir; Allah'ın (cc) varlığı var etmesi ve insanları yaratmasında ki tek sebep kendisine iman ve ibadet etmeleridir.² Bundan dolayı iman kavramının en değerli kavram olarak değerlendirilmesi kadar normal bir şey olamaz.

Günümüzdeki büyük sapmanın temelinde, İman kavramına vahye uygun olmayan tanımlar veren bidatçı mezhepler ve o mezheplerin günümüzdeki savunucuları vardır. 21. Yüzyılda yaşayan Muvahhidler olarak insanların, şirk olan amelleri işleyip, bununla birlikte kendilerine Müslüman demelerine veya da belamların bırakın, avamı şirk ameline davet eden ve insanlara bu hususun öncülüğünü yapanlara dahi Müslüman demelerine şaşkınlıkla bakıyoruz. Bu durumu anlamaya çalışıyoruz. Yüzlerce Şeri delilin yanında kendi kendimize şöyle bir iç muhasebe yapıyoruz: Bakkal amca elli kuruşluk bir sakızı çalan küçük çocuğa hırsız vasfını konduruyor. Veya çoluk çocuğunun canına birisi kastetse katil oluyor. Ancak gel gör ki Allah'ın en büyük hakkı olan insanların ve cinlerin kendisi için yaratıldığı "Tevhidi" bozan şirk ameli

¹ (64/ tegâbun, 2)

² (Zariyat, 54)

işleyen kimseler iman dairesinin içerisinde kalabiliyor. Her türlü fiili yapana o yaptığı fiil ile sıfatlandırıyoruz; resim yapana ressam, ev yapana mühendis, ancak şirk fiilini yapana müşrik diyemiyoruz.

İşte bu çarpıklığın altında yatan sebep iman kavramında yaşanan ihtilafıdır. Bu meseledeki ihtilaf ümmet arasında çıkan ilk ihtilaflardan sayılır. Sahabenin son dönemlerinde büyük günah işleyenlerin dinden çıktığını, ebedi azabı hak ettiklerini savunan hariciler ve haricilere tepki olarak ortaya çıkan haricilikten daha da tehlikeli olan isyan edenler ile takva ehlinin imanını bir gören, küfür fiili işleyenlerin din dairesi içerisinde olduğu iddiasında olan mürce fırkası peyda oldu. Bu mezheplerin doğuşunu ve daha çok inanç esaslarını aktarmaya çalışacağım inşallah, ancak bu batıl mezhepleri aktarmaya geçmeden önce iman nedir ve ehli sünnet imanı nasıl tanımlamış sorusunun cevabını arayalım. İman nedir?

İmanın Sözlük Manası:

Sözlüklerde iman hakkında farklı farklı tanımlar yapılmıştır. İman ایمان kelimesi Emnun آمن kökünden türemiştir. İman sözlükte iki ayrı şekilde incelenmiştir;

1- Eman verme, korkutmama ve koruma anlamında:

الَّذِي أَطَعَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَأَمْنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ

“O (Rab ki), onları açlıktan doyuran ve korkudan emniyette kılandır”³

وعن أبي موسى الأشعري رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: النُّجُومُ أَمَنَةٌ السَّمَاءِ، فَإِذَا ذَهَبَتِ النُّجُومُ أَتَى السَّمَاءُ مَا تُوعَدُ، وَأَنَا أَمَنَةٌ لِأَصْحَابِي، فَإِذَا ذَهَبَتْ أَتَى أَصْحَابِي مَا يُوعَدُونَ، وَأَصْحَابِي أَمَنَةٌ لَأُمَّتِي، فَإِذَا ذَهَبَ أَصْحَابِي أَتَى الْأُمَّةَ مَا تُوعَدُ

Ebu Musa el-Eşari'den rivayet edildiğine göre Allah'ın rasulu (sav) şöyle buyurmuştur:

“Yıldızlar semanın koruyucularıdır. Yıldızlar gidince sema vadedilen şeyi getirecek. Ben sahabemin koruyucusuyum. Ben gittiğimde ashabıma vadedildikler şeyler gelecek. Ashabım ümmetimin koruyucusudur. Ashabım gittiğinde ümmetime vadedilenler gelecektir.”⁴

İbni Esir bu hadisin manası hakkında şöyle söyledi: “Bu hadisteki emene kelimesi eminin cemisidir ve hafız (koruyucu) manasındadır.”

1- Tasdik ve tasdikle birlikte mutmainlik, emniyet, ikrar etmek ve teslim olmak manasına gelmekte:

وَمَا أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ

(Biliyoruz ki) biz doğru söylesek de sen bize inanacak değilsin.”⁵

Ezheri şöyle demiştir: “Tefsir ehli bu ayetin manasının sen bizi doğrulayacak değilsin manasında olduğu hususunda ihtilaf etmemiştir”

قَدْ صَدَقْتَ الرَّؤْيَا إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ

“(Bu davranışınla) rüyayı tasdik etmiş oldun. Şüphesiz ki biz, Muh-sinleri böyle mükâfatlandırırız.”⁶

⁴ (Müslim)

⁵ (12/ Yusuf, 17)

⁶ (37/ Saffat, 105)

³ (106/ Kureş, 4)

İbni Teymiyye imanın ikrar manasında olduğu kanaatindedir. Şöyle söylemiştir: "Onun tefsiri şu şekildedir: aralarında fark olması ile birlikte İmanı ikrar lafzı ile tefsir etmek tasdik lafzı ile tefsir etmekten daha doğruya yakındır."

İmanın Şeri Manası:

Selef-i Salihin ve onlardan sonra gelip onlara güzellikle tabi olan ehli sünnet imamları imanın üç rükünden oluştuğu hususunda icma etmişlerdir. Bu üç rükün:

- Kalp ile tasdik
- Dil ile ikrar
- Uzuvarlar ile amel

İmanın tanımını yaparlarken aynı manaya gelen farklı lafızlar kullanılmıştır. Bu hususta İbni Teymiye (rh) şöyle söylemiştir:

"Selefin ve Sünnet imamlarının imanın tanımını yaparken söyledikleri de bu babtandır. Onlar bazen 'o, (iman) söz ve ameldir' demişler, bazen 'Söz, amel ve niyettir' demişler, bazen 'Söz, amel, niyet ve sünnete uygunluktur' demişler, bazen de 'dil ile söyleme, kalp ile inanma ve uzuvarlarla amel etme' demişlerdir. Bunların hepsi doğrudur... Burada kastedilen, seleften 'İman söz ve ameldir' diyen kimselerin maksadının kalbin ve dilin sözü, kalbin ve uzuvarların ameli olduğudur."⁷

İbnu'l Kayyim şöyle demiştir:

"İman, söz ve ameldir. Söz, kalbin sözü ve dilin sözüdür. Amel, kalbin ameli ve uzuvarların amelidir. Bunu açıklayacak olursak; Allah'ı kalbiyle bilen ancak bunu diliyle ikrar etmeyen kişi mümin değildir. Nitekim O, Firavun'un kavmi hakkında 'Gönülleri kesin olarak bildiği halde zulümlelerinden ve büyüklenmelerinden dolayı onları (ayetlerimizi) inkâr ettiler' (Neml,14) buyurmuştur. Yine O, Ad ve Salih'in kavmi hakkında 'Ad'ı ve Semud'u da (helak ettik), (onları helak ettiğimiz) size oturdukları yerlerden belli olmuştur, şeytan yaptıklarını

onlara süslü gösterdi ve onları yoldan saptırdı, halbuki onlar gözü açık kimselerdi' (Ankebut,38) buyurmuştur. Yine Musa (as), Firavun'a 'kesinlikle biliyorsun ki onları ancak göklerin ve yerin rabbi basiretli kılıcı (ayetler) olarak indirmiştir' (İsra,102) demiştir.

Görüldüğü üzere onlarda kalbin sözü yani marifet hasıl olmuştur. Fakat bu onların mümin olmaları için yeterli gelmemiştir. Aynı şekilde kalbinde olmayanı diliyle söyleyende mümin olamaz. Münafıklardan olur. Aynı şekilde kalbiyle bilip diliyle ikrar eden kimsede sırf bundan dolayı mümin olmaz. Anca sevgi, buğz, dostluk ve düşmanlık gibi kalp amellerini gerçekleştirdiği, Allah'ı ve Resul'ünü sevdiği, Allah'ın dostlarını dost edindiği, O'nun düşmanlarını düşman gördüğü, kalbini yalnızca Allah'a teslim ettiği, O'nun Resulüne uymaya ve itaat etmeye teslimiyet gösterdiği, zahiren ve batinen onun şeriatine bağlandığı zaman mümin olur. Bunları yaptığı takdirde ise kendisine emredilenlerin tamamını yerine getirmediği sürece bu imanının kemali için yeterli değildir. Şu hâlde bu dört rükün, imanın kendileri üzerine bina edildiği rükünlerdir. Bunların hepsi ilme ve amele racidir."⁸

Süfyan es-Sevri şöyle demiştir: "Ehli sünnet der ki... İmansız amel, amelsiz iman geçerli olmaz."⁹

Muhammed İdris eş-Şafii Şöyle demiştir: "Sahabe'nin, Tabiin'in, onlardan sonra gelenlerin ve gördüğümüz kimselerin icması şudur ki onlar: 'iman söz, amel ve niyettir; bu üçünden biri ancak diğerleriyle birlikte fayda verir' diyorlardı."¹⁰

Bu nakillerin dışında amelin imandan olduğuna dair seleften yüzlerce kavil bulmak mümkündür.

⁸ (Uddetu's Sabirin, 206)

⁹ (el-Lalekai, 1792)

¹⁰ (el-Umm)

⁷ (Mecmuu'l Fetava, 7/170)

Amelin imandan olduğunun delilleri:

Kur'an'dan deliller:

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِيعَ إِيمَانَكُمْ

"Allah imanlarınızı (namaz-larınızı) boşa çıkaracak değildir."¹¹

Bu ayet kible Kudüs'ten Kâbe'ye değiştiği zaman sahabenin Kudüs'e doğru kıldıkları namazın boşa gittiğini düşünmeleri üzerine inmiştir. İmam Buhari'nin Bera'dan rivayet ettiği uzun hadisin bir kısmında şöyle geçmekte: "Kudüs kible iken henüz kible Kâbe olmadan önce birçok kişi vefat etti. Onlar hakkında ne söyleyeceğimizi bilemedik. Allah (cc) bu ayeti indirdi."¹² Görüldüğü üzere Allah (cc) en önemli amellerden biri olan namazı iman diye isimlendirmiştir.

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ

"Hâlbuki onlar, ancak dini O'na halis kılan hanifler olarak Allah'a ibadet etmekle, namazı dosdoğru kılıp, zekâtı vermekle emrolunmuşlardı. İşte dosdoğru din budur."¹³

İbni Kesir şöyle söylemiştir: "Şafi ve Zühri (rh) gibi birçok ilim ehli bu ayeti kerimeyi amellerin imanın kapsamında olduğuna delil saymışlardır."¹⁴

Sünnetten delil:

عن أبي هريرة قال: سئل رسول الله صلى الله عليه وسلم: أي الأعمال أفضل؟ قال: ((إيمان بالله))، قال: ثم ماذا؟ قال: ((الجهاد في سبيل الله))، قال: ثم ماذا؟ قال: ((حج مبرور))

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e

–Hangi amel daha faziletlidir? diye soruldu.

–"Allah'a ve Rasûlüne inanmak" buyurdu.

–Sonra hangisi? denildi.

–"Allah yolunda cihad etmek" karşılığını verdi.

–Bundan sonra hangisi? denilince:

–"Allah katında makbul olan hacdır" buyurdular.¹⁵

Görüldüğü üzere Allah ve Resulüne İman etmek en faziletli amellerden sayılmaktadır.

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: ((الإيمان بضع وسبعون -أو بضع وستون- شعبة، أعلاها: قول: لا إله إلا الله. وأدناها: إمطة الأذى عن الطريق. والحياء شعبة من الإيمان))

"İman 70 küsur veya 60 küsur şubedir. O iman şubelerinin en üstünü 'Lâ ilâhe illallah' demektir. O iman şubelerinin en aşağı olanı ise yoldan eziyet veren şeyi kaldırmaktır. Haya (utanma duygusu) da imandan bir şubedir."¹⁶

Bu hadis ise İmanın üç rüknüne de işaret etmektedir; Söz, amel ve kalp. Yoldan eza veren bir şeyi kaldırmak azaların yaptığı bir olması ve nebinin bu ameli iman bir şubesi olarak görmesi amelin İmandan olduğunun apaçık delillerinden birisidir.

İman kavramındaki ihtilafın ümmetin üzerinde ki etkileri mürcie fırkasını aktardıktan sonra daha da iyi kavranacaktır. Hayat tarzlarını, tahrif edilmiş iman kavramı üzerinde kuran günümüz toplumu da ancak iman kavramını yeniden Kur'an ve sünnet ışığında anlamaya başlar ise ıslah olacaktır.

Elhamdulillah

¹¹ (2/ Bakara, 143)

¹² (Buhari, 40)

¹³ (98/ Beyyine, 5)

¹⁴ (8/ İbni kesir, 457)

¹⁵ (Buhârî, İmân 18, Hac 4, Tevhîd 47; Müslim, İmân 135.

Ayrıca bk. Tirmizî, Fezâilü'l-cihâd 22; Nesâî, Hac 4, Cihâd 17)

¹⁶ (Müslim, 1316)

TAKVA YOUTUBE
KANALINA **ABONE** OLARAK
BİZE DESTEK
OLABİLİRSİNİZ

GÖZÜNÜ ÇEVİR DE BİR BAK!

Salih Bağırgan

salihbagirgan@takvadergisi.org

Kur'an'ın ayetleri ve yaklaşım üslubu, düşünen ve tefekkür eden bir kimse için birçok şeyi idrak etmesinde, zihninin ve beyninin olağanüstü bir hale dönüşmesinde büyük rol oynamaktadır. Özellikle Kevni ayetler büyük mucizelere şahitlik etmekte; kâinatın tüm işlevlerinin yaratıldığı ilk günden beri kusursuz bir şekilde cereyan etmesi, ufak dahi olsa bir karışıklığının olmaması, tek bir ilahın olduğunu açık bir şekilde gözler önüne sermektedir. Dünyevi küçük işlerde bile ortak iş yapanlar, ufak sebeplerden bile olsa kendi aralarında fitneye ve fesada uğrayıp huzursuzluk veya daha farkı yerlere götürüyorsa, kâinatı ve insanı yaratan iki kişi olacağını düşünecek olursak, durum sizce nasıl olurdu? Kur'an, bu soruya şu şekilde cevap vermektedir.

لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ
رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ

“Eğer yerde ve gökte Allah’tan başka ilahlar bulunsaydı, yer ve gök, (bunların nizamı) kesinlikle bozulup gitmişti. Demek ki Arş’ın Rabbi olan Allah, onların yakıştırdıkları sıfatlardan münezzehtir.”¹

مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذَا
لَذَهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّ
بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يَصِفُونَ

“Allah, hiçbir çocuk edinmemiştir ve O’nunla birlikte hiçbir ilah yoktur; eğer olsaydı, her bir ilah elbette kendi yarattığını götürürdü ve (ilahların) bir kısmına karşı üstünlük sağlardı. Allah, onların nitelendire geldiklerinden yücedir.”²

Gökyüzünde ve yeryüzünde tek otorite, hükmeden Allah’tır (cc). Kendilerini ilah konumunda görenler ya da öyleymiş gibi hal, tavır sergileyenler güçleri yetmediği için gökyüzünde Allah’ın koymuş olduğu sünnetullahı değiştiremiyorlar, değiştiremezler. Çünkü acizdirler. Ama yeryüzünde Allah’ın yasasından başka yasa çıkarmalarına, kanun koymalarına, kendilerinin güya güç yetirdiklerini düşünüp, beşeri sistemlerle toplumları yönetmeye, idare etmeye çalışanlar toplumunun maddi ve manevi problemlerini bırakın çözmeyi, daha da artırmaktadır. Çünkü Allah’tan başka hiçbir sistem toplumu huzura sevk edemez, cennete götürecek birer köprü olamaz. Huzur arayanlar, huzurlarını ancak İslam dininde bulabilirler.

Allah izin verirse bu ay, ayetlerle tefekkür köşemizde akıl sahiplerine ibret vereceği, öğüt alacağı Al-i İmran suresinin 190-191. Ayetlerini tefekkür etmeye, dersler çıkarmaya çalışacağız. Allah istifade eden kullarından eylesin.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ
وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا
وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ رَبَّنَا هَذَا بَاطِلٌ سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

“Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelip gidişinde akıl sahipleri için gerçekten açık ibretler vardır. Onlar, ayakta dururken, otururken, yanları üzerine yatarken (her vakit) Allah’ı anarlar, göklerin ve yerin yaratılışı hakkında derin derin düşünürler (ve şöyle derler:) Rabbimiz! Sen bunu boşuna yaratmadın. Seni tespih ederiz. Bizi cehennem azabından koru!”³

¹ (21/Enbiya 22)

² (23/Mü’minun 91)

³ (3/Al-i İmran 190, 191)

Hiçbir zaman yoktur ki kişi Allah'ın mucizelerine şahit olmasın. İnsanın sadece kendine bakması bile kâfidir. Yüce Allah'ın mucizeleri insanla kalmamış, olağanüstü yerleri ve gökleri de yaratması, kendisinde ki mucizeleri göremeyen insana ya da idrak edemeyene kendi nazarıyla gökleri ve yerleri müşahade ettirerek bir mucizeye tanıklık etmektedir. İnsan, kendisine ve kâinata ibret nazarı ile bakacak olursa kendinin aciz bir varlık olduğunu idrak eder, kâinatında bir sahibi olduğuna, insanın bunları yapamayacağına ve yapanında tek bir ilah olduğuna iman eder.

Kur'an'ı kerim bizlere gökyüzü ile alakalı bazı bilgileri verir. Mesela bunlardan bazıları;

Yağmur, her şeye hayat veren su, azap, kitap, Maide/sofra/nimet, bereket/bolluk, rızık ve Melekler semadan/gökten gelir. Mucizeler/ayetler gökten indirilir. Göklerin ve yerin yaratılmasında düşünebilen kimseler için ayetler/deliller vardır. Beklentiler/dualar semaya/göklere arz olunur. Gökten indirilen rızıkla yer diriltir. Rızık da vaad edilenler de semadan gelir. Emir merkezi göklerdir, yerin işleri göklerden idare edilir. Sema/gök büyüklüğü Allah'a kulluk etmekten yüz çevirenler için ağlamaz ve göğün kapıları onlara açılmaz. Sema/gök yerin korunmuş çatısıdır. Yerin seması yıldızlarla/lambalarla süslenmiş ve bunlar göklerin bekçileri kılınmıştır. Gökleri ve yeri yaratan Allah'tır. Gökler ve yer Allah'ındır. Göklerin ve yerin rabbi Allah'tır. Gökler, yer ve aralarındaki her şey oyun olsun diye yaratılmamıştır. Selim akıl sahipleri, göklerin ve yerin yarılmasını düşünür ve bunların boşu boşuna yaratılmadığı sonucuna varırlar. Göklerde ve yerde olan ve hakikatin farkına varan herkes Allah'a

secde eder/boyun eğerek ve teslimiyet gösterir. Göklerin direksiz yükseltip havada tutulması Allah'ın kudretinin alametlerindendir.

İşte akıl sahipleri için bu ve bunun gibi ayetlerde ibretler vardır. Akıl sahipleri yerlerin ve göklerin yaratılmasını, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelip gidişini düşünürler ve kulluklarını, ibadetlerini; bunları var eden Allah'a sunarlar. Ondan başkasına kulluk yapmazlar.

İbn Ömer (ra) şöyle demiştir: Aişe'ye; (ranh) "Allah'ın Rasulünden gördüğün en şaşırtıcı ve hayret verici şeyi bana söyle" dedim de o hemen ağlamaya başlayıp, epeyce ağladıktan sonra, "O'nun hangi işi hayranlık ve hayret verici değildi ki! Meselâ O, benim sıram olan bir gece bana geldi ve yatağa girdi, hatta bana iyice sokuldu. Sonra bana, "Ey Aişe, bu gece Rabbime ibadet etmeme izin verir misin?" dedi. Ben de "Ya Rasulallah! senin, Allah'a iyice yaklaşmanı ve isteğinin yerine gelmesini ben de arzu ederim. Sana müsaade ediyorum" dedim. Bunun üzerine o, odadaki su kabına gitti, ondan az bir su ile abdest alıp namaza durdu ve Kur'an'dan bir parça okudu. Derken ağlamaya başladı. Sonra ellerini kaldırıp yine ağladı. Hatta gözyaşlarının yeri ıslattığını gördüm. Bilâl (ra), sabah namazı vaktinin girdiğini O'na haber vermek için geldiğinde O'nu ağlar buldu ve "Ya Rasulallah, Allah (cc) gelmiş-geçmiş bütün günahlarını affetmiş olduğu halde sen de mi ağlıyorsun?" dedi.

Bunun üzerine Rasulallah (sav): "Ey Bilal şükreden bir kul olmayayım mı?" dedi. Daha sonra da: "Allah, bu gece ayetini⁴ indirmiş olduğu halde, nasıl ağlamayayım" dedi ve "Bu ayeti okuyup da bunun üzerinde düşünmeyen kimseye yazıklar olsun" diye ilâve etti."⁵

⁴ ("Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelip gidişinde akliselim sahipleri için gerçekten açık ibretler vardır...")

⁵ (İbn Hibban)

Yine Rasulullah'in (sav): "Bu ayeti iki çenesi arasında telaffuz edip de üzerinde düşünmeyen kimseye yazıklar olsun" dediği rivayet edilmiştir.

Ali'nin (ra), "Rasulullah (sav), gece namaza kalktığı zaman dişlerini misvaklar, sonra gökyüzüne bakarak, "Gerçekten göklerle yerin yaratılışında.." derdi" dediği rivayet edilmiştir.

Hikâye edildiğine göre İsrailoğullarından bir adam, Allah'a otuz yıl ibadet ettiği zaman, bir bulut ona devamlı gölge yapardı. Fakat onlardan bir genç bu kadar müddet Allah'a ibâdet ettiği halde, onu böyle bir bulut gölgelememişti. Bunun üzerine annesi ona, "Belki de bu müddet içerisinde senden bir ihmal sâdır olmuştur" deyince o genç, "Böyle bir şey hatırlamıyorum" dedi. Annesi, "Belki de gökyüzüne bakışlarının birinde bundan ibret almadın" deyince o, "Evet" dedi. Bunun üzerine kadın: "İşte başına gelen bundandır" dedi.⁷

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ
وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا
خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

"Onlar, ayakta dururken, otururken, yanları üzerine yatarken (her vakit) Allah'ı anarlar, göklerin ve yerin yaratılışı hakkında derin derin düşünürler (ve şöyle derler:) Rabbi-miz! Sen bunu boşuna yaratmadın. Seni tespih ederiz. Bizi cehennem azabından koru!"

Allah (cc) bu ayette de akıl sahiplerinin 3 özelliğini ve vasfını bildirmektedir.

Birinci özellik; ayakta dururken, otururken, yanları üzerine yatarken (her vakit) Allah'ı anarlar. Sahih-i Buhârî'de İmrân İbn Husayn'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (sav) şöyle buyurmuşlardır:

"Ayakta namaz kıl, buna gücün yetmezse oturarak, buna da gücün yetmezse yan üstü yattığın halde kıl." Yani onlar bütün durumlarda kalpleriyle ve dilleri ile Allah'ın zikrini bırakmazlar. Göklerin ve yerin yaratılışını düşünürler. Onlardaki yaratıcının büyüklüğüne, gücüne, ilmine, hikmetine, ihtiyarına ve rahmetine delâlet eden hikmetleri anlarlar.

İbn-i Cüreyc diyor ki: "Burada, ayakta dururken, otururken ve yatarken Allah'ı zikretmekten maksat, onu namazda, namazın dışında ve Kur'an okurken anmak demektir."

İkinci özellik; göklerin ve yerin yaratılışı hakkında derin derin düşünürler.

Üçüncü özellik; Rabbimiz! Sen bunu boşuna yaratmadın. Seni tespih ederiz. Bizi cehennem azabından koru!" derler.

Es Fehanî, Terğib'inde Ebu Hureyre'den (ra) şu şekilde rivayet etmektedir:

"Kıyamet gününde bir dellâl bağılıyor: Akıl sahipleri nerededir? Kıyamet ehli:

"Hangi akıl sahiplerini kastediyorsun?" diye sordular. Dellâl:

⁶ (İbn Ebu Dünya der ki: Bana Kasım İbn Hâşim... Abdurrahmân bin Süleyman'dan rivayet etti ki; o şöyle demiştir: "Bu âyetler üzerinde düşünmenin kişiyi hadisteki 'yazıklar olsun' hükmünden kurtaracak en alt derecesini Evzâ'den sordum. Kısa bir süre başını önüne eğdi, sonra şöyle dedi: "Kişinin bunları anlayarak okumasıdır.")
⁷ (Tefsiru Kebir, 7/265, 266 sy)

"O kimseler ki, Allah'ı ayakta, otururken ve yatarken zikrederler. Göklerin ve yerin yaradılışı hakkında düşünürler."

"Ey Rabbimiz, şu düşündüğümüz nesneyi boşuna yaratmadın?" derler. Bu akıl sahipleri için bir sancak bağlanır. Akıl sahipleri o sancağa tâbi olurlar ve onlara "Ebedî kalmak üzere cennete giriniz" denilir.

İşte akıl sahiplerinin özellikleri bunlardır.

Kur'an'ı kerimde, müşriklerin özelliklerinden bahsederken; mucizelere, ayetlere, kâinatın yaratılışına karşı aldırış etmemelerini bildirmektedir.

Allah (cc) şöyle buyurmaktadır:

وَكَايْنٍ مِنْ آيَةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَمُرُّونَ
عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ
وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ

"Göklerde ve yerde nice deliller vardır ki, onlar bu delillerden yüzlerini çevirip geçerler. Onların çoğu, ancak ortak koşarak Allah'a iman ederler."⁸

Mü'minler Allah'ın kudretini, yarattığı kâinatı tefekkür ederken imanlara iman katarken; müşrikler de mucizelere ve ayetlere karşı yüz çevirmekte ve Allah'a şirk koşmaya devam etmektedirler. Bu konu da bile ayırım söz konusudur.

Al-i İmran 190-191. Ayetlerden Çıkarılacak Dersler

1. Mü'min kimsenin Allah'ın (cc) yaratmış olduğu olağanüstü varlıkları düşünmesi ve tefekkür etmesi gerekmektedir. Birçok ayetlerde bu hususa dikkat

çekilmiştir. Kâinatın yaratılması, göklerin direksiz bir şekilde inşa edilmesi, yıldızların muhteşem görünüşü insanı aciz bırakmakta ve imanını güçlendirmektedir.

2. Mü'minlerin her durumda Allah'ı zikretmesi gerekir. Ayette de açık bir şekilde izah edilmektedir. Her zaman ve her yerde Allah'ın ayetlerini gündem etmek, Allah'ın bizden istediği sorumlulukları her daim hatırlamak ve hatırlatmak gerekir.

3. Ayetin son bölümünde ise dua ile bitirilmesinde büyük hikmetler vardır. Bunlardan birisi de Allah'ın yarattığı kâinatları tefekkür eden ve Allah'ı her zaman anan kimse, olması gerektiği şekliyle ona dua eder ve yalvarır. Yaratan da O'dur, ilah da O'dur, dua da O'na yapılır.

4. Tüm varlıkları noksansız ve ahenkli bir şekilde var eden kimsenin tüm noksanlıklardan tenzih olduğu anlaşılır. Bu da şüphesiz Allah'tır. (cc)

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَّا تَرَى فِي خَلْقِ
الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَافُوتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ
فُطُورٍ ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ
الْبَصَرُ حَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ

"O ki, birbiri ile âhenktar yedi göğü yaratmıştır. Rahman olan Allah'ın yaratışında hiçbir uygunsuzluk göremezsin. Gözünü çevir de bir bak, bir bozukluk görebiliyor musun? Sonra gözünü, tekrar tekrar çevir bak; göz (aradığı bozukluğu bulmaktan) âciz ve bitkin halde sana dönecektir."⁹

⁸ (12/Yusuf 105, 106)

⁹ (67/Mülk 3-4)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ

HİÇ YARATAN,
YARATAMAYAN GİBİ OLUR MU?

HÂLÂ AKLINIZI KULLANMAYACAK MISINIZ?

Nahl 17

GECE VE SEHER NİMETİ

Erhan Yıldız

erhanyildiz@takvadergisi.org

Korkan kimse, geceleyin yol alır. Gece yol alan kimse de varacağı yere ulaşır. İyi biliniz ki, Allah'ın metayı çok pahalıdır. İyi biliniz ki, Allah'ın metayı cennettir.”

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «يَنْزِلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ يَقُولُ: مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ مَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيَهُ مَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ».

Ebu Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur:

“Her gece Rabbimiz, gecenin son üçte biri kalınca en yakın semaya iner ve «Kim bana dua ediyor ona icabet edeyim, kim benden bir şey istiyor ona vereyim, kim bana istiğfar ediyor onu mağfiret edeyim» buyurur.”¹

Allah'ın (cc) biz kullarına verdiği birçok nimet vardır. Hatta öyle ki Rabbimizin de bildirdiği üzere bu nimetler saymakla bitmez. En büyüğü hidayet nimeti olsa da kulun her anında, her

halinde Allah'ın (cc) ona verdiği bir nimet vardır. Biz kullara düşende bu nimetlerin farkına varıp şükürlerini eda etmektir.

Nimet denilince aklımıza gelenlerin ilki hidayettir, sonra sağlık, sonra ev, iş, araba, eş, çocuk, yemek-içmek vs. gelir. Ama öyle nimetler vardır ki gaflete düştüğümüz, kıymetini bilemediğimiz nimetler; mesela dua edebilmek, Allah'ın (cc) dinine yardım edebilmek gibi. İşte bunlar da Allah'ın biz kullarına verdiği çok önemli nimetlerdendir.

Gaflete düştüğümüz ve ekseriyetimizin unuttuğu, ehemmiyetinin sürekli hatırlatılması gereken nimetlerden biride Allah'ın (cc) biz kullarına verdiği, bize sunduğu fırsatlardır. Rabbimiz bizler için bazı vakitleri ve bazı mekânları önemli kılmış, sonrasında bu önemi bizlere açıklamış ve bizleri nimetlendirmiştir. İşte bu ay ki yazımızın konusu da bu fırsatlardan biri olan, şükürünü eda edebilen için çok büyük bir nimet olan, gece ibadeti, seher vakti fırsatlardır.

Müslümanların bütün hayatı ve her anı rabbi için olmalıdır. Böyle olursa, tevhid üzere yapılan bütün ibadetler değerli ve önemlidir ama gündüze nispetle gece, gece içinde ise diğer vakitlere nispetle seher vakti daha faziletli vakitlerdir. Dolayısıyla, cennete ulaşmak isteyen Müslümanların bu kıymetli fırsatları değerlendirmeleri gerekir. Allah (cc), ahireti ihmal etmek istemeyen kullarına şu tavsiyede bulunur:

وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا
إِنَّ هَؤُلَاءِ يُجِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَاءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا

¹ (Buhari, Müslim)

“Gecenin bir kısmında O'na secde et; geceleyin de O'nu uzun uzadıya tespih et. Şunlar (inanmayanlar) dünyayı tercih ediyorlar ve çetin bir günü arkalarına atıyorlar.”³

Rasulullah da (sav) şöyle buyurur:

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « مَنْ خَافَ أَدْلَجَ ، وَمَنْ أَدْلَجَ ، بَلَغَ الْمَنْزِلَ أَلَا إِنَّ سِلْعَةَ اللَّهِ غَالِيَةٌ ، أَلَا إِنَّ سِلْعَةَ اللَّهِ الْجَنَّةُ » .

“Korkan kimse, geceleyin yol alır. Gece yol alan kimse de varacağı yere ulaşır. İyi biliniz ki, Allah'ın metai çok pahalıdır. İyi biliniz ki, Allah'ın metai cennettir.”⁴

Vakit kıymetli, gece vakitleri daha da kıymetlidir. Bundan dolayı, onda yapılan ameller de büyük bir kıymet kazanmaktadır. Bunun için seher vakitlerinde namaz kılmak, Kur'an okumak, zikretmek ve tefekkürde bulunmak gibi ibadetler, son derece faziletli amellerdir.

Rasulullah (sav) şöyle buyurur:

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « أَفْضَلُ الصِّيَامِ بَعْدَ رَمَضَانَ شَهْرُ اللَّهِ الْمُحَرَّمُ ، وَأَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ صَلَاةُ اللَّيْلِ »

“Ramazandan sonra en faziletli oruç, Allah'ın ayı olan muharremde tutulan oruçtur. Farz namazlardan sonra en faziletli namaz da gece namazıdır.”⁵

Namaz kılmak, Kur'an okumak, zikretmek gibi ibadetlerin öneminin yanında bu vakitlerdeki dualar da icabet edilen, makbul dualardandır. Hadisimizde belirttiği gibi Allah Teâlâ gecenin son üçte birinin kıymetini belirtmiş ve dua edene icabet edileceğini, bağışlanma isteyenin bağışlanacağını, istenilen şeylerinde verileceğini belirtmiştir. Dikkat edin vaadi veren Allah'tır (cc).

عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ :
« إِنَّ فِي اللَّيْلِ لَسَاعَةً لَا يُؤَافِقُهَا رَجُلٌ مُسْلِمٌ يَسْأَلُ اللَّهَ خَيْرًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ وَذَلِكَ كُلُّ لَيْلَةٍ » .

Cabir (ra) der ki: Efendimiz 'in şöyle buyurduğunu işittim:

“Gecede bir saat vardır ki, Allah'tan dünya veya ahiretle alâkalı bir hayır talep eden bir Müslüman o saate rastlarsa, Allah istediği şeyi ona mutlaka verir. Bu saat, her gecede vardır.”⁶

Dedik ya gecenin tamamı değerlidir ama gecede de seher vakti daha değerlidir diye. Evet, seher vakitleri çok önemli vakitlerdir. Peki ne zamandır seher vakti?

Seher vakti, fecri kazip (yalancı fecir) dediğimiz gökyüzünde bir kızılık hâsıl olur, bundan sonra bir beyazlık olur ki, buna fecr-i sadık denir. Bu fecr-i sadık yani doğru fecir zamanında sabah namazı vakti başlar. İşte seher denilen vakit, bu doğru fecir zamanından biraz evvelki zamandır. Yani imsaktan biraz önceki vakittir. Önemine binaen söylemekte fayda var ki seher vaktinde görülen rüyalar bile diğer vakitler görülen rüyalardan farklıdır.

³ (76/ İnsan 26-27)

⁴ (Tirmizi)

⁵ (Müslim)

⁶ (Müslim)

Nitekim Peygamber Efendimiz (sav):

“En sadık rüya, seherlerde görülen rüyadır” buyurmuştur.⁷

Efendimiz 'in (sav) en başta gelen âdeti, seherlerde ibadete kalkmaktır. Bazen gecenin ilk diliminde bazen ortasında ama ekseriyetle de gecenin sonunda kalkar, davete hazırlık yapar, Allah'ın kendisine vaat ettiği makam için namaz kılar Kur'an okurdu.

وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدُ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا

“Gecenin bir kısmında da sâdece sana mahsus olmak üzere Kur'an oku, teheccüd namazı kıl! Umulur ki Rabbin Sen'i Makâm-ı Mahmûd'a eriştirir.”⁸

Allah (cc) hidayet kaynağı olan kitabımız Kur'an'da da seher vaktinin öneminden bahsetmiş ve o vakitleri ibadet, dua ve istiğfarla değerlendirenleri övmüştür. Örneğin Âl-i İmrân suresinin 17. ayetinde muttakilerin şu kimşeler olduğunu söylemiştir.

الصَّابِرِينَ وَالصَّادِقِينَ وَالْقَانِتِينَ وَالْمُنْفِقِينَ
وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ

“Sabredenler, doğru olanlar, huzurunda gönülden boyun büküp divan duranlar, Allah yolunda harcayanlar ve seherlerde (Allah'tan) bağışlanma dileyenlerdir.”⁹

Rabbimiz başka bir ayette de şöyle buyurmuştur:

كَانُوا قَلِيلًا مِنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ
وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ

“Onlar, geceleri pek az uyurlardı. Seher vakitlerinde de istiğfar ederlerdi.”¹⁰

Gece ibadeti yapabilmek, seher vakitlerini değerlendirebilmek için çaba sarf etmek, sebepleri yerine getirmek ve dua etmek gerekir. Örneğin gece kalkmak isteyen, seher vaktinde hadisimizdeki vaatleri elde etmek isteyen bir Müslüman bunun için akşam az yemeli, geç olmadan erken vakitte yatmalıdır. Bu konuda Ömer'den (ra) rivayet edilen bir söz vardır. Der ki: “Verimsizlik ve kuraklığın en büyüğü, yatsı namazından sonra konuşarak vakit zayi etmektir. Ancak namaz kılmak ve Kur'an kıraati bunun hâricindedir.” Başka bir rivayette de Ömer (ra) yatsı namazından sonra sohbet edenlere: “Evinize dönün! Umulur ki Allah Teâlâ size yatmadan evvel nafîle namaz kılmayı veya teheccüde kalkmayı lütfeder!” derdi.

Tabi sebeplere sarılmanın yanında duayı ve zikri de unutmamak gerekir. Çünkü şeytan bu kadar kıymetli olan bir ameli yaptırmamak için elinden geleni yapacak bizimle mücadeleye girişecektir.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

«يَعْقُدُ الشَّيْطَانُ عَلَى قَافِيَةِ رَأْسِ أَحَدِكُمْ إِذَا هُوَ نَامَ ثَلَاثَ عُقَدٍ يَضْرِبُ عَلَى كُلِّ عُقْدَةٍ: عَلَيْكَ لَيْلٌ طَوِيلٌ فَارْقُدْ، فَإِنْ اسْتَيْقَظَ فَذَكَرَ اللَّهَ انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ فَإِنْ تَوَضَّأَ انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ فَإِنْ صَلَّى انْحَلَّتْ عُقْدُهُ فَأَصْبَحَ نَشِيطًا طَيِّبَ النَّفْسِ وَإِلَّا أَصْبَحَ خَبِيثَ النَّفْسِ كَسَلَانٍ».

⁷ (Tirmizi)

⁸ (17/İsra 79)

⁹ (3/Âl-i İmrân 17)

¹⁰ (51/Zariyat 17,18)

Ebu Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur:

“Biriniz uyuduğu zaman, şeytan onun ensesine üç düğüm atar. Her bir düğümün üzerine vurup: «Gecen uzun olsun, yat uyu!» der. Şayet o kimse, uyanarak Allah'ı zikrederse, düğümlerden biri çözülür. Abdest alırsa, bir düğüm daha çözülür. Bir de namaz kılarsa, şeytanın attığı bütün düğümler çözülür ve böylece neşeli ve huzurlu bir şekilde sabahlar. Aksi takdirde sabaha uyuşuk ve tembel bir hâlde çıkar.”¹¹

Rasulullah (sav), Medine'ye hicret ettiği ilk günlerde, Ensar ve Muhacirlere, onları cennete götürecek yolu tarif ederken yine aynı hususa dikkat çekmiş ve herkes uyurken geceleri namaz kılmayı tavsiye etmiştir.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ! أَفْشُوا السَّلَامَ وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ
وَصَلُّوا الْأَرْحَامَ وَصَلُّوا بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ
تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ

“Ey insanlar! Selâmı yayınız, yemek yediriniz, akrabanızla ilginizi ve onlara yardımınızı devam ettiriniz! İnsanlar uyurken siz geceleri namaz kılınız! Bu sâyede selâmetle cennete girersiniz.”¹²

Bu gibi rivayetlerde dikkati çeken husus, insanlar uyurken, onlardan farklı bir iş yaparak geceleri ibadet etmenin övülmesidir. İnsanların çoğunun yapamadığı bir şey, haliyle zor yapılan bir iştir. Takdir edileceği gibi, herkese uyku bastırırken teheccüde kalkmak da seçkin kulların muvaffak olabileceği bir salih ameldir. Onu değerli kılan diğer husus ise, riyadan (gösterişten) uzak olmasıdır. Hakikaten, herkes uyurken

gece karanlığında kalkıp ibadet eden kişiyi, kimse görmez. Dolayısıyla seherlerde ibadet için kalkan insanlar, sırf Allah rızası için hareket eden ihlaslı kullardır. Bu iki yönü de düşündüğümüz zaman, “bu ancak Allah'ın nimetlendirdiği kullara kolaydır” diyebiliriz.

Bunların aksi olursa zaten yapılan ameller boşa gidecek sahibine hiçbir fayda sağlamayacaktır. Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur:

“Nice gece ibadetine kalkanlar vardır ki, ondan nasibi sadece uykusuzluktur.”¹³

Müslüman bütün bu delillerden sonra geceyi ve seher vaktini nimet bilmeli ve elinden geldiğince değerlendirmek için çaba sarf etmelidir. Şunu da unutmamalı ki her şeyin yaratıcısı, sahibi, rabbi olan Allah Subhanehu ve Teâlâ biz aciz kullarını muhatap alıp semaya inip seslenecek, üstelik her gece, buna karşılık olarak bizler rahat bir şekilde uyuyacağız öylemi? Ne kadar büyük bir gaflet!!!

Allah'ım bizleri kitabında övdüğün, sabredenlerden, doğru olanlardan, huzurunda gönülden boyun büküp divan duranlardan, senin yolunda harcayanlardan ve seherlerde senden bağışlanma dileyenlerden eyle. Âmin

¹¹ (Buhari, Müslim)

¹² (İbn-i Mâce, Tirmizi)

¹³ (Ahmed, Beyhaki)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ

**Sabrederek ve namaz kılarak
Allah'tan yardım dileyin.
Şüphesiz namaz,
Allah'a derinden saygı duyanlardan
başkasına ağır gelir.**

HÜZÜN YILI SONRASI

Bilal Özbuğday

bilalozbugday@takvadergisi.org

Allah'a hamd, Rasulüne salât ve selam olsun. Allah Rasulü (sav) ve sahabeler Hüzün yılı ismi verilen yıldan sonra iki büyük destekçilerini bir yıl içerisinde kaybetmişlerdi. Geçmişten gelen sıkıntılı günler artarak devam ediyordu. Boykot günleri sona ermişti. Ancak bu sefer de aynı yılın içerisinde peygamberliğin 10. yılında, Efendimizin amcası ve eşi vefat etmişti.

Amcasının desteğini kaybeden Efendimiz, kavmi tarafından baskı görmeye devam ediyordu. Amcası Ebu Talib'in vefatından sonra Haşimoğulları'nın liderliği Ebu Leheb'e geçmişti. Arap kavmiyetçiliğinin gereği olarak, akraba bağlarını da gözetmesi gerektiğinden, her ne kadar öncesinde büyük düşmanlıklar etsede, Efendimizi kısıda olsa korumak zorunda kaldı.

Ebû Tâlib'in ölümünden sonra Hâşimîler'in reisi olan Ebû Leheb, kabile içi dayanışmayı sağlama mecburiyetinden dolayı Peygamber'in aleyhinde yürütülen faaliyetlere karşı çıkarak onu himaye etti.

Bu himayenin sona ermesinde ise şu olay etkili olmuştur;

Ebu Talib'in ölümünden sonra Ebu Leheb, Rasulullah'a (sav) gelerek daha önce ne yapıyor ise devam etmesini kendisini koruyacağını söyledi. Sonrasın-

da Ebu Leheb'in yanında müşriklerden birisi Rasulullah'a (sav) küfretti. Bunun üzerine Ebu Leheb, o kimseye karşı çıkarak onunla kavga etti. Bunun üzerine o müşrik giderek diğer müşriklere Ebu Leheb'in dinini değiştirdiğini söyledi.

Ebu Leheb ise kendisinin halen aynı din üzere olduğunu, Abdulmuttalib'in dinini terk etmediğini, sadece akrabalıktan dolayı kardeşinin oğlunu muhafaza ettiğini söyledi. Bu birkaç gün bu şekilde devam ettikten sonra Kureyşliler, Ebu Leheb'e gelerek şunları söylediler;

“Senin kardeşinin oğlu sana dedesinin nereye gideceğini haber vermedi mi?”

Bunun üzerine Ebu Leheb, Rasulullah'a (sav) gelerek bu sorunun cevabını sordu. Rasulullah (sav) ise ilk olarak;

“Kavmiyle beraberdir.” dedi.

Sonrasında Ebu Leheb giderek bunu Kureyşliler'e haber verdi. Kureyşliler ise;

“O cehennemde olduğunu iddia ediyor.” dediler. Bunun üzerine Ebu Leheb ikinci defa Efendimize gelerek;

“Abdulmuttalib cehenneme gidecek mi?” diye sordu. Rasulullah (sav) ise;

“Abdulmuttalib ve O'nun gibi olanlar cehenneme girer.” dedi.

Bunun üzerine ise Ebu Leheb ve kavminin, Müslümanlara ve Efendimize olan işkenceleri arttı.

Yukarıda zikrettiğimiz olayda da olduğu gibi her zaman ve dönemde kâfirler daveti baltalamak için birtakım yollara başvururlar. Bu baltalama yöntemlerinden bir tanesi de muayyen,

kendileri için değeri büyük insanları ön plana çıkararak onların akıbetleri ya da hükümlerini sormak suretiyle hak ile mücadele içine girmeleridir.

Müminler de davet yaptıkları zaman bunun gibi sorular ile karşılaşabilirler. "O zaman X kişi size göre ne oluyor?", "Şu Y evliyaya ne diyorsun.", "Bu Z rahmetliye kâfir mi diyorsun?" gibi cümleler. Bu gibi cümleler ile bilinçli kâfir ve müşrikler, tevhid davetini asıl gaye ve maksattan uzaklaştırmak isteyebilirler.

Tevhid daveti, İslam dini; fertlerle, şahıslarla uğraşmaz. Asıl teması, konusu sistemlerdir. Bizler İslam'ın dışındaki sistemlere karşıyız. O sistemlere mensup olan insanlara olan karşıtlığımız yine İslam'ın dışındaki sistemlerden kaynaklıdır.

Dolayısıyla bir şahsa, bir yöneticiye olan karşıtlığı üzere davetimizi bina etmeyiz. Bizim için İslam'ın dışındaki tüm sistemler ve bu sistemlere mensup herkes, adının ya da kimliğinin, ırkının bir önemi olmaksızın İslam çizgisini terk etmiştir. Biz bu genel üzere davet yaparız.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيْنًا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

"Onların, Allah'ı bırakıp tapındıklarına sövmeyin, sonra onlar da haddi aşarak, bilgisizce Allah'a söverler. Böylece her ümmete yaptıklarını süslü gösterdik. Sonra dönüşleri ancak Rablerinedir. O, yapmakta olduklarını kendilerine bildirecektir."¹

¹ (6/ En'am 108)

Asıl itibarıyla putlara sövmek caiz ve meşrudur. Ancak kişinin karşıdaki insanın ilah kabul ettiği ya da ilah kabul etmeyip nezdinde değerli gördüğü bir kimseye kötü konuşması o insanı Allah'a küfretmeye sevk ederse caiz değildir. Yani elde edilecek bir maslahat söz konusu ise bu fiil terkedilir. Davetin önüne engel olacak ise o zamanda bu fiil terkedilir.

Bu demek değildir ki kâfirlere karşı taviz verelim, akidemizi gizleyelim ya da onlara şirin gözükme için bazı söylemler edinelim. Anlaşılması noktasında birden fazla ihtimal olduğunda bir hakikati direkt olarak ifade etmemek, bir maslahatı beraberinde getiriyor ise bu seçenek değerlendirilmelidir. Caiz olduğu müddetçe direkt bir şeyi ifade etmemek hakkı ketmetmek değildir.

Rasulullah'ın (sav) bizlere öğretisi de yukarıda zikrettiğimiz ayet ile uyushmaktadır.

Abdullah İbni Amr İbni As'tan (ranhuma) rivayet edildiğine göre Rasulullah (sav);

– "Bir kimsenin kendi ana babasına sövmesi büyük günahlardandır" buyurmuştu.

Sahabeler;

– Ey Allah'ın Rasulü! İnsan kendi ana babasına hiç söver mi? deyince:

– "Evet, tutar birinin babasına söver, o da onun babasına söver. Birinin anasına söver, o da onun anasına söver" buyurdu.²

² (Müslim)

Başka bir rivayete göre Rasulullah (sav):

– “İnsanın kendi ana babasına lânet etmesi en büyük günahlardandır” buyurmuştu.

Sahabeler:

– “Ey Allah'ın Rasulü! Bir kimse kendi ana babasına nasıl söver?” deyince:

– “Birinin babasına söver, o da onun babasına söver. Adamın anasına söver, o da onun anasına söver” buyurdu.³

Netice olarak bizler davetimizi yaparken şahıslar üzerine bina etmekten ziyade bir mantığın, sistemin üzerine bina etmeliyiz. İnsanlar işi şahıslara getirdiğinde ise oradan meseleyi uzaklaştırıp davetin genel konuları üzerinde durmalıyız. Çünkü bizim konumuz Ahmet'in, Mehmet'in meselesi değildir. A partisinin, B partisinin meselesi de değildir.

Bir başka konu ise bu dönemde inen sure ve ayetlerden birisi de Kehf suresidir. Kehf suresi Mekki bir suredir. Böylesi bir zamanda Rabbimiz bu ayetler ile Müslümanlara bir mesaj vermektedir.

Kehf suresinin ayetleri arasında anlatılan Musa aleyhisselam ile Hıdır arasında vuku bulan olaylara bakıldığında olayların zahiri ile batını arasında bir farklılıkların olduğu dikkat çekmektedir.

Müslümanlar için ya da tüm insanlar için olayların görünen tarafları vardır. İnsanlar olayları zahirleri ile değerlendirdiklerinde kendileri için ciddi anlamda bir problem bulabilirler. Ama rabbimizin o olayların iç yüzü ile ne arzuladığı bir kul için çok daha önemlidir.

Müslümanlar Mekke'de eziyetlere maruz kalırken, ciddi açlık ve sıkıntı içerisinde iken Rabbimiz onların kalplerindeki iman ve Allah sevgisini imar edip, inşa etmekteydi. Bunun böyle olduğu ise ilk etapta anlaşılabilecek bir şey değildi.

Kehf suresindeki kıssalar ile Allah Teâlâ, Müslümanların durumlarının değişeceğine işaret etmekteydi. Onların içlerinde bulundukları durumun bu şekilde devam etmeyeceğini, durumun değişeceğini, şu anda yenik ve zayıf bir durumda olsalar dahi ilerde zaferin Müslümanların olacağını anlatıyordu. Müslümanlar ise Allah'ın ayetleri ile kalplerini güçlendirerek, sebat ediyorlardı.

³ (Buhari)

MÜ'MİNLERİN EMİRİ ALİ (ra)

Mustafa Yakupoğlu

Tarihi hakikatler yazı serimizin bu ay ki yazısında, bundan önceki tüm yazılarımıza konu olan hatta maruz kalmış olduğu tarihi karartmalar sebebiyle bu yazı serisinin yazılmasının baş aktörü konumunda olan Ali'nin (ra) halife olduğu döneme giriş yapacağız. Ali (ra) kendinden önceki halifelerin dönemlerinde en yakınında yer alarak her konuda onlara yardımcı olan ve nihayetinde de Ümmetin kafasının en karışık olduğu dönemde bu sorumluluğu üstlenmekle adeta ateşten gömleği giyen ve bu dönemde yaşanan itikadi ve fıkhi sapmalara karşı İslam dinine kalkan olan bir kişidir. Ancak yaşadığı dönemde yakasını bırakmayan karışıklıklar ne yazık ki öldükten sonrada yakasını bırakmamıştır.

O dönem sahabeler arasında yaşanan bir kısmı içtihadî bir kısmı kasıtsız cereyan eden karışıklık ve anlaşmazlıkları fırsat bilen Şia ve tarihi tahrif etmek noktasında onların batılı kardeşleri konumunda olan Müsteşrikler, bu dönem hakkında birçok karartmayı tarihi vesikalara yansıtmayı başaramamıştır. Onları okuyan tarihçi ve yazarlar da bu uydurmalarından etkilenmiş ve bu uydurmaları kitaplarında konu edinmişlerdir. Zira riayetleri senet ve metin yönünden inceleme zahmetinde bile bulunmamış olan bu kişilerin, bu yalanlara ortak olmak noktasındaki cüretlerine şaşırılmamak gerekir. İşte bu ay ki yazımızda, Allah subhanehu'nun izni ve inayetiyle bu karartmaların bir kısmını aydınlatmaya çalışacağız.

Bu döneme ait tarihi vesikalara baktığımızda ilk dikkat çeken iddia kasıtlı veya kasıtsız olarak Ali (ra) ile karşı karşıya gelmiş olan Sahabelerin hepsinin, asıl niyetlerinin halife olmak olduğu

iddiasıdır. Bu gerçek dışı iddia ile olayları tetikleyen temel sebeplere karşı kör taklidi yapan Şia ve Müsteşrikler, bu suretle sahabeyi iktidar hırsıyla hareket eden ve bu uğurda birbirlerine kılıç çekecek kadar gözü kararmış kişiler olarak lanse etmişlerdir. Bu dönemle alakalı yalanlardan en çok nasibini alanlar ise Mü'minlerin annesi Aişe (ra), Rasulullah'ın (sav) halasının oğlu Zübeyr bin Avam (ra), Uhud günü kendini Rasulullah'a (sav) siper eden Talha bin Ubeydullah ve Rasulullah'ın (sav) kayın biraderi ve aynı zaman da vahiy katibi olan Muaviye bin Ebi Sufyan (ra) dır. Her biri bizler için yolumuzu aydınlatan kandil mesabesinde olan bu sahabeler - hataları bizler tarafından kabul edilmekle birlikte- ne yazık ki bu dönemde yaşanan olaylarla alakalı asılsız birçok ithama maruz kalmışlardır.

Bu ithamların ilki ise, Zübeyr bin Avam (ra) ile Talha Bin Ubeydullah'ın (ra) Ali'nin (ra) halife olmasına karşı oldukları, hatta Aişe validemizin bu iki Sahabeden birinin halife olabilmesi için Ali'ye (ra) karşı onları desteklediği iddiasıdır. Osman 'ın (ra) şehit edilmesinden sonra halife seçiminden bahseden Akkâd şöyle der:

“Bu haber bize Osman'ın öldürülmesinden sonra Medine'de hilafete aday olanların listesini vermektedir. Belki de bu işe en çok talip olanlar, daha sonra Ali'ye karşı harp ilan eden Talha ve Zübeyr'di. Anlaşılan göre onlar bu işe Osman'ın hilafet döneminde hazırlanıyordu. Kureyş'in bu işi Haşimî olan birine veremeyeceklerini zannediyorlardı. Daha önce olduğu gibi şimdi de Ali'nin önü kesilmek üzereydi. Aişe hilafetin bu ikisinden birine ya da Abdullah bin Zübeyr'e verilmesini istiyordu. Çünkü Talha Teym kabilesindendi. Zübeyr de onun kız kardeşi Esmâ ile evliydi. Aişe'nin birini desteklemesi başarı şansını arttırıyordu.”¹

¹ (Abkariyyetü Ali, Sayf: 84)

Bu iddia misal olarak verdiğimiz bir örnektir. Yoksa bu hususta yalanlara ve iftiralara dalanlar sadece Akkâd ile sınırlı değildir. Onları bu tehlikeli duruma sevk eden şey ise, onların ehli sünnetin tarihi okumadaki tarzını bilmemeleridir. Sağlam olsun olmasın bütün kaynaklara girmeleri ve sahih olan olmayan rivayetleri birbirinden ayırt etmeyi bilmemeleri yalan ve uydurma olan haberlere itimat etmelerine sebep olmuştur.

Bu konuyla alakalı hakikatlere gelince Ebu Beşir el Âbidî aktarır ve derki: "Osman (ra) katledildiği gün Medine'deydim. Talha ve Zubeyr'in de aralarında bulunduğu Muhacir ve Ensar Ali'ye geldiler. Ona; "Ey Hasan'ın babası, uzat elini biat edelim." dediler. O; "Bu işi istemiyorum. Ben de sizinle beraberim. Kimi seçerseniz ona razıyım." Dedi. Vallahi onu seçtiler ve "Senden başkasını seçmeyiz." Dediler.²

Bu rivayette Ali'ye (ra) yapılan biat baştan sona kadar aktarılmıştır. Bu hususta çok sayıda rivayet bulunmaktadır. Onlardan bir kısmını ibni Cerîr Tarihi'nde zikretmiştir.³ Bu rivayetler Sahabelerin Ali'ye (ra) biat ettiğini göstermektedir. Talha (ra) ve Zubeyr'in (ra) zorla biat ettirildiğine dair rivayetler sahih değildir. Hatta sahih rivayetlerin hilafıdır.

Yine Taberî Avf bin Ebî Cemile'den naklediyor: Yemin ederim ki ben Muhammed bin Sîrîn'in şöyle dediğini işittim: Ali, Talha'nın yanına gitti ve ona: "Ey Talha, uzat elini sana biat edeyim." Dedi. Talha: "Sen buna daha layıksın. Sen Mü'minlerin emirisin. Uzat elini." Dedi. Bunu üzerine Ali elini uzattı Talha'da ona biat etti.⁴

Abdu Hayr el Hayvânî'den nakledildiğine göre o, Ebu Musa'ya gitti ve "Ey ebu Musa, Talha ve Zubeyr Ali'ye biat etti mi?" diye sordu. Ebu Musa: "Evet" dedi.⁵

Talha (ra) ve Zubeyr'in (ra) zorla biat ettirildiğine dair iddiaların asılsızlığı hakkında muhakkik İmam İbnu'l Arabî⁶ de şöyle söylemiştir; "Böyle bir şey ne onlar için nede Ali için düşünülemez." Yine Talha'ya (ra) nispet edilen "Kılıç tepemde olduğu halde biat ettim." Sözünü nakletmiş ve "Bu uydurma bir sözdür. Çünkü "Kafa" kelimesi "Kâfi" şeklinde Kureyş lehçesine uygun olarak değil de Huzeyl kabilesinin lehçesine uygun olarak söylenmiştir.⁷ Düşünülmeden uydurulmuş bir sözdür. Yine orada bulunanlardan birinin söylediği nakledilen "İlk biat çolak bir elle yapıldı. Bu işin sonu hayır olmaz." Sözü eğer doğruysa bu Talha aleyhine bir durum değildir. Zira o el Rasulullah'ı (sav) korurken çolak olmuştu. Onunla çok hayırlı bir iş gerçekleşmişti.⁸

Aktardığımız nakil ve açıklamalarında gösterdiği üzere Talha (ra) ve Zubeyr'in (ra) Ali'ye (ra) biat etmediğine dair aktarılan rivayetler asılsızdır. Tabi bu mesele hakikati hakkındaki deliller biride İbni Hacer'in (rh) Ahnef ibni Kays'dan (ra) sahih olarak naklettiği şu rivayettir: Ahnef ibni Kays, Aişe, Talha ve Zubeyr'e Osman'dan sonra kime biat edileceğini sordu, onlar da Ali'ye biat edilmesini söylediler.⁹

Diğer önemli bir nokta ise, Osman'ın (ra) halife seçilmesi esnasındaki yaşananlardır. Bir lahza da olsa geri gidip hafızamızı yoklarsak ya da o süreçle alakalı sahih olan tarihi vesikaları gözden geçirirsek, Şia ve onların kardeşleri olan Müsteşriklerin iddialarını kökünden kesen bir detayla karşılamakta-
tayız. Hatırlarsak Ömer (ra) vefat edeceğini kanaat edince yerine halef olarak altı aday belirlemişti. Bu adayların içinde Ali (ra) ile birlikte Talha (ra) ve Zubeyr'de (ra) bulunmaktaydı. Ve daha sonrasında

² (Tarihu't-Taberî 5/449 İsnadı hasen ligayrihidir.)

³ (Tarihu't-Taberî 5/448-450 bknz.)

⁴ (Tarihu't-Taberî 5/456)

⁵ (Tarihu't-Taberî 5/517)

⁶ (Mutasavvif olan İbnu'l Arabî ile karıştırılmamalıdır.)

⁷ (Tay kabilesinin lehçesi olduğu da söylenmiştir. Bunu İbnu'l Esîr Nihâye adlı eserinde (4/94) zikretmiştir. "Luccu (Kılıç)" kelimesi de Kureyş lehçesinde değil, Tay kabilesinin lehçesindedir. Lisânu'l Arap 2/354)

⁸ (El Avâsim Mine'l Kavâsim 148,149)

⁹ (Fethu'l Bârî 13/38)

Ali'ye (ra) kılıç zoruyla biat edildiği iddia edilen bu iki sahabe o gün Ali (ra) ve Osman'ın (ra) halife olmak noktasındaki önceliğini kabul ederek adaylıktan çekilmişti. Bu suretle Osman (ra) ile Ali'den (ra) başka aday kalmamıştı. Yani Osman (ra) halife seçilmeseydi Ali (ra) halife seçilecekti. Buda bize göstermektedir ki, Osman'dan (ra) sonra halifenin Ali (ra) olacağı o günden şura heyetinin üzerinde icma ettiği bir karardı. Yani Ali'nin (ra) halife olması Osman'ın (ra) ölümünün akabinde alelacele karar verilen bir şey değildi.

Yine Ali'nin (ra) İslam'a giriş önceliği, fazileti, kitap ve sünnete olan bağlılığı, konuşmalarında şerî emirleri ve yasakları tatbik edeceğine dair taahhüdü kimseye onun hilafeti hakkında söz söyleme hakkı tanımamaktadır. Zira Sahabelerden yaşayanlar içinde bu işe ondan daha layık olan biri yoktu. O, İslam'a ilk girenlerden ve ilk hicret edenlerdendi. O, Rasulullah'ın (sav) amcasının oğlu ve damadıydı. Bütün bunlara ilave olarak onda bu işe karşı bir kabiliyet vardı. Zira o, kendinden önceki tüm halifelerin baş danışmanı mesabesindeydi. Birçoğu ona sormadan hiçbir meseleyi bir karara bağlamazdı. Cesaret, atılganlık, zekâ, kesin kararlılık, hak hususunda ısrar ve ileri görüşlülük onun muttasıf olduğu vasıflardandı. Bütün bu vasıflar ümmetin içine girdiği bu kritik dönemde adeta onu tek aday haline getiriyordu. Bütün bunların yanında onun hilafeti Muhacirin ve Ensarın icma ile vuku bulmuştu. Hal buyken kimsenin bu noktada onunla yarışması, çekişmesi ya da böyle bir ihtimali aklından bile geçirmesi mümkün değildi.¹⁰

Tam da bu konu hakkında Ebu Hasan el Eş'arî şöyle demiştir: "Osman'dan sonraki halife Ali'dir. Bu, Sahabeden

hal ve akd ehli kişilerin ona tabi olmasıyla oldu. Ondan başka şura ehlinde hiçbir bu işe talip olmadı. Onun adaletini ve faziletini herkes kabul etti. Önceki halifeler döneminde nefsiyle hareket etmediği gibi hilafete geçtiğinde de önceki halifeler gibi kitap ve sünnetle hükmetti."¹¹

Ali'ye (ra) mezkur Sahabelerin biat ettiğini ve o dönem çıkan fitnelerin onun hilafetine karşı gerçekleşen girişimler olmadığını ifade eden Abdullah el Cüveynî şöyle der: "Ömer, Osman ve Ali'nin imamlıklarının ispatı ve şartları Ebu Bekir'in imametinin ispatı ve şartları gibidir. Her birinin hilafetiyle ilgili haberler mütevatirdir ve icma ile dir. "Ali'nin imametini hususunda icma hasıl olmamıştır." Diyen kişinin sözü, kayda değer bir söz değildir. Zira onun imametini inkâr eden olmadı. Fitneler başka sebeplerle çıktı."¹²

Ali'nin (ra) hilafeti noktasında icmanın hasıl olduğunu söyleyen alimlerin hepsinin sözlerini burada aktarmamız muhal bir durum. Zira bu görüşte olan alimlerin sayısı çok fazla. Hal böyleyken Talha (ra) ve Zubeyr'in (ra) biattan geri durduğunu hatta hilafet için İmama baş kaldırdıkları nasıl mümkün olabilir. Zira şura ehli, hal ve akd ehli olan kişilerin tavrı buyken nasıl icma hasıl olabilir. Bu detay bile bu iddiaların ne kadar mesnetsiz olduğunu görmek için yeterlidir.

Hülasa, bu döneme ait tarihi vesikalara baktığımızda görülmektedir ki, iddia edildiği gibi Ali (ra) ile karşı karşıya gelmiş olan Sahabelerin, asıl niyetlerinin halife olmak olduğu kabul edilir bir durum değildir. Evet kasıtlı veya kasıtsız mezkûr sahabeler ile Ali (ra) arasında birtakım hadiseler yaşanmış olsa da hiçbirinin niyeti kesinlikle imamet değildi. Allah subhanehu en doğrusunu bilendir.

Duamızın sonu alemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun.

¹⁰ (Not: Bu açıklamalar neticesinde "Madem kimse halife olmasına karşı değildi o zaman Siffin ve Cemal savaşları neden oldu." gibi bir soru gelebilir. Allah subhanehu'nun tevfiğiyle gelecek aylarda yayınlanacak yazılarda bu sorunun cevabını vereceğiz inşaAllah...)

¹¹ (İbâne 78, Makâlâtü'l İslamiyyin 1/346)

¹² (Kitabu'l İrşad 362,363)

ÇOCUKLARDA TEPKİSEL DAVRANIŞLAR

Meryem Hafsa

Kurallara uymama, uyumsuz davranma, söz dinlememe, karşı tarafa istediğini yaptırmaya çalışma, çabuk öfkelenme gibi davranışlar erken çocukluk döneminde başlayıp 6-8 yaş aralığında artan; ebeveynleri kaygılandıran, çocuğa olan davranışlarının değişmesine hatta aile içi çatışmalara neden olan bir davranış bozukluğudur. Literatürde karşıt olma, karşıt gelme bozukluğu (KOGB) olarak geçer fakat çocuğa bu tanının konulabilmesi için en az altı-yedi ay üstte belirttiğimiz davranışları ve benzer davranışları aralıksız olarak göstermesi gerekir. Bu vakaların azlığı nedeniyle biz yazımızda zaman zaman bu davranış sergileyen çocukların taksimatını, ihtiyaçlarını ve ebeveynlerin yapması gerekenleri aktarmaya çalışacağız.

Çocuklar zaman zaman söz dinlemez, inatlaşır, ebeveyni ile mücadele içerisine girer, seslenildiğinde duymazlıktan gelir. Bazı zamanlar mızımlanan, başkalarını suçlayıcı davranan, tartışmacı ve öfkeli dirler. Onlar bu davranışları iki ana sebepten dolayı sergilerler. Bu iki sebep ebeveynlerce iyi kavranmalıdır ki bu durum karşısında nasıl davranılacağı bilinsin ve ebeveynleri zorlayan bu süreç, istenmeyen sonuçlar doğurmadan sonlansın.

Birinci Sebep: Duygusal Noksanlık/ Duygusal İhmal

Çocuğun tepkisel davranışlarının ilk nedeni annesi ile üç yaşına dek kurması gereken güvenli bağı kuramamış ve duygusal ihmale uğramış olmasıdır. Güvenli bağlanma 0-3 yaş aralığında çocuğun ihtiyaçlarının vaktinde, yeterince ve koşulsuz olarak yerine getirilmesidir. Annenin çocuğuyla ten teması, göz teması kurması, merhamet üzerine bir iletişim dili oluşturmasıdır ve bunun çocuk gelişiminde çok önemli bir yeri vardır. Bu konuda detaylı bilgi için 10. sayıda kaleme alınan "0-3 Yaş Aralığı ve Güvenli Bağlanma" yazısına müracaat edilebilir.

İnatçı davranışların birinci sebebi olabilecek bağlanma sorununa ek olarak; aile bağlarının zayıflığı, evde anne baba arasındaki kavgalar, çocuğa yapılan psikolojik veya fiziksel şiddet, çocuğun içerisine düştüğü bu duygusal boşluğu daha da büyütür. Annesiyle bağ kuramamış, aile içerisinde bu tür olumsuzluklara maruz bırakılmış çocuklar, duygusal ihmale uğramışlardır ve ihtiyacı olan ilgiyi en çok ihtiyaç duyduğu yaşta göremeyen bu çocuklar bu tür davranışlarla sonraki yaşlarda görmeye çalışır.

Çocuğun anne varlığına, ilgi ve sevgisine olan ihtiyacını anlatan bir araştırma yapan Rene Spitz adında Avusturyalı bir psikanalist, 1940'ta ilk olarak; yeni doğan fakat annesiz, tek bakıcıya sekiz bebeğin düştüğü bir yetimhaneye bırakılan bebek grubunu, ikinci olarak; hapishane kreşinde annelerinin günlük bakım ve şefkatine izin verilerek büyüyen bebek grubunu inceler. Araştırmanın ilk dört ayı her iki bebek grubu da neredeyse aynı gelişim düzeyindedir. Fakat sonrasında yetimhane de büyüyen çocukların gittikçe bakışlarının katılaşır ve hissizleştiği, hareketlerinin azaldığı, motor gelişiminin yavaşladığı ve zamansız çığlıklar attığı saptanır. Bu iki bebek grubu bir yaşına geldiğinde hapishane kreşinde büyüyen çocuklar güvenle yürür ve konuşurlar, yetimhane de büyüyen yirmi altı çocuktan sadece ikisi yürüyebilir ve birkaç kelime konuşabilir. Bu çocuklar aşama aşama kötüleşir; uyuşukturlar, yüz ifadeleri duygusuz, eylemleri garip ve parmak hareketleriyle sınırlıdır. Oturmaya, ayakta durmaya, yürümeye güçleri kalmamıştır. İki yaşına gelindiğinde yetimhane vakalarının %37'si hastalanarak zayıflayıp ölürlər.

Bu araştırma sonucu, çocukların anne ilgi ve merhametine ne kadar ihtiyaç duyduğunun en açık örneğidir. Eğer bunu çocuğumuza yeterince gösterememişsek onun tepkisel davranışlarına tepkiyle değil, sevgi ve merhametle yaklaşmalıyız. Unutulmamalıdır ki gelişimini en iyi tamamlayan çocuk ebeveynleri tarafından ten temasına;

yani sarılma, okşama vb. davranışlara, göz temasına; yani ona olan sevginin ve değerinin bir tezahürü olan gözlerine bakma, onu izlemeye doymuş çocuktur. Çocuklar vakit ayırıp dinleyen anne babanın varlığıyla kendilerini değerli hissederler. Ebeveynlerin gözleriyle, mimikleriyle onaylanmak, anlaşılma isterler. Bunlardan yoksun olarak büyüyen çocuk, yaşamı boyunca dış dünyada dinlenilmeyi, anlaşılmayı, onaylanmayı arar. Örneğin telefonda başını kaldırmadan dinlemek esasen dinlemek değil çocuğun benliğine yapılmış bir saygısızlıktır. Oysa her konuda bize en güzel örnek olan Rasulullah'ın aleyhisselam çocuklarla iletişimi onları dinleme, anlama noktasında, bir yetişkinle kurduğu iletişim gibidir.

İkinci Sebep: Güç Gösterisi / İktidar Mücadelesi

Çocukların inatçı davranışlarının ikinci nedeni ise ilki kadar masum değil bilakis nefsi bir neden diyebiliriz. Eğer çocuk, gelişim sürecinde herhangi bir yoksunluk yaşamamış, annesi veya kendisine bakım veren kimseyle bağ kurabilmiş ise inatçı davranışların altında duygusal noksanlık değil ebeveynine söz geçirmek, kendi gücünü onlara göstermek, tabir yerindeyse ev içerisinde özerklik istemek anlamına gelir ve bu bir iktidar mücadelesi, evdeki otoriteye baş kaldırıştır.

Böyle bir çocuğa ise kararlı ve tutarlı davranışlar sergilenmelidir. Kararlı olmak; ebeveynin ses tonu ve fiziksel duruşuyla çocuk tarafından algılanır. Aciz veya despot bir şekilde, öfkeye kapılarak şahsiyete yönelik hakaretlerle çözülen bir sorun anlıktır. Sonucunda ya çocuğu manipüle eder yahut benliğini zedeler. Yani iktidar mücadelesine giren çocuğa "yavrum lütfen ama, yapar mısın" diyerek mız mızmızlanan, "kalk yap dedim şunu kaç defa söyleyeceğim! şimdi gelirim alırım ayağımın altına" diyerek despotlaşan bir ebeveyn ilkinde aciz ikincisinde tehditkâr ve despotur. Olması gereken "yapman gerekiyor" demektir. Bu cümle soğukkanlılıkla birkaç

kez tekrarlanıp karşılık bulmazsa, sen mi yaparsın yoksa ben mi yaptırayım denilir. Çocuk yine kayıtsız kalmışsa fiziksel müdahale ile ebeveyn çocuğa yaptırmalıdır. Sonrasında çocuğun ağlamasına tepkisiz kalınması ve doğal karşılanması gerekir. Böylece çocuk ağlayarak karşı tarafı manipüle edemeyeceğini anlar ve ebeveynin her kararlı duruşunda çocuğun ağlama süresi azalacak, uyum sağlamaya başlayacaktır. Uyum sağladığında ise ebeveynin çocukla ilişkisi eskiye dönmeli tavrı, küsmeye gibi davranışlardan kaçınılmalıdır.

Tutarlı olmak ise, üstte uygulanan kararlı davranışın her koşulda sürdürülebilmesidir. İlkinde kararlı olup ikinci kriz anında "neyse bugünlük böyle olsun" anlayışı çocuğun gözündeki ebeveyn profilini zedeleyecektir. Tutarlı olma; anne babanın o konuda hemfikir olması ile mümkündür. Eğer anne: "yapman gerekiyor" dediğinde baba: "bu kadar da sıkma çocuğu" gibi cümlelerle annenin kararlılığını sabote ediyorsa, bu kararlılık çocukta istenilen tesiri bırakmayacaktır.

Tekrar hatırlatmak gerekirse; Kararlı ve tutarlı olmak asla hakaretle, aşağılamaya, tehditle karıştırılmamalıdır. Çocuğun inatlaştığı sırada öfkelenen, tehditler savuran bir ebeveyn gören çocuk, kriz yönetimini o şekilde modelleyerek öğrenecek, ileriki yaşlarda yaşadığı olumsuzlukları, belki çocuklarıyla yaşadığı uyum problemlerini ebeveyninden öğrendiği şekliyle çözmeye çalışacaktır.

Son Olarak:

Üstte belirtilen iki sebebin doğurduğu sonuç aynı olsa da beklentiler, ihtiyaçlar, ebeveynlerin takınması gereken tutum birbirinden tamamen farklıdır. Dolayısıyla ebeveynler bu iki konuyu iyi tahlil edip uygun bir davranış modeli oluşturmalarıdır. Aksi halde duygusal ihmale uğramış çocuğa, inatlaşan çocuk muamelesi yapmak veya kendi sözünü karşı tarafa geçirme adına ebeveyni ile mücadele içerisine giren çocuğa duygusal olarak aç görüp kucak açmak onların bu davranışlarını yalnızca pekiştirecektir.

Çocuğun inatçı davranışlarının anlaşılması, Allah Teâlâ'nın özellikle annelere vermiş olduğu bazı hisler sebebiyle çok zor olmayacaktır. İyi bir gözlemci ve çocuğunu iyi tanıyan bir ebeveyn onun tutturması, inatlaşması halinde bunu hangi sebeple yaptığını; davranışının sebebinin duygusal ihmale uğramışlık mı, yoksa bir iktidar mücadelesi mi olduğunu kolayca anlayıp ona göre yol izleyebilir.

Gayret bizden muvaffakiyet Allah'tandır.

TAVSİYE KİTAP

Abdullah Talip

Kur'an'ı Nasıl Ezberlersin?

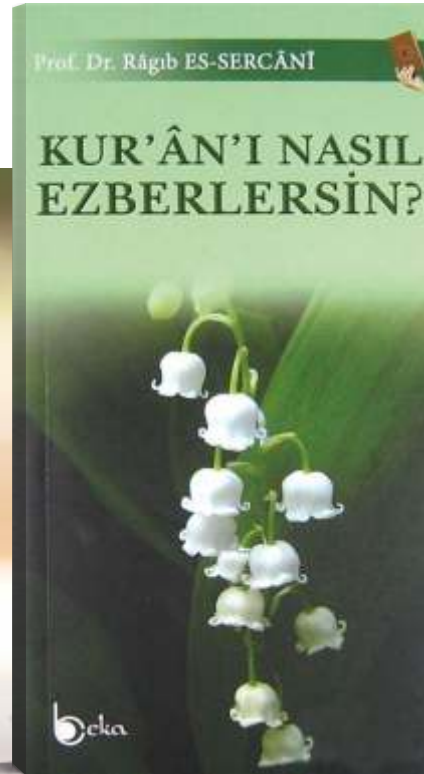
YAZAR: Dr. Ragıb Es-Sercanî

ÇEVİREN: Doç. Dr. Mehmet Akbaş

YAYIN EVİ: Beka

SAYFA: 100

Allah'ın, (cc) Muhammed'in (as) ümmetine verdiği en büyük lütuf hiç şüphe yok ki peyder pey inen, ayetlerden ve surelerden oluşan Kur'an'ı Kerimdir. Kur'an sayesinde hakka meyleden insanlık karanlıklardan aydınlığa, zulümlerden adalete, şirkten tevhide ve zilletten izzete dönüştü.

Allah Rasul'ü (sav) şöyle buyurmaktadır:

“Yüce Allah bu kitapla (Kur'an'la) bazı kavimleri yüceltir, bazılarını da alçaltır.”¹

Kur'an'a yönelenler iman ve izzet şerefi ile şereflenirken, Kur'an'dan yüz çevirenler ise şirk bataklığında zillate duçar olmaktan kurtulamazlar. Tarih boyunca bu böyledir; bu şekilde olmaya da devam edecektir!

Muvahhidlerin Kur'an'a karşı bazı sorumlulukları ve görevleri vardır. Bu görevler şunlardır;

1. Okumak.
2. Anlamak.
3. Amel Etmek.

Ebû Rukayye Temîm İbni Evs ed-Dârîden (ra) rivayet edildiğine göre, Nebî (sav):

“Din nasihattir” buyurdu. Biz kendisine:

-Kimin için nasihattir? dedik.

Rasulullah efendimiz:

- “Allah, Kitabı, Rasul'ü, müminlerin yöneticileri ve tüm Müslümanlar için nasihattir”² buyurdu.

İmam Nevevî (ra), yukarıdaki hadisin bölümünde yer alan “Dinin Allah'ın kitabı için nasihat” bölümünde şunları söylemektedir:

Allah'ın kitabından maksat Kur'ân-ı Kerîm'dir. Bir Müslüman, bütün semavî kitapların Allah katından indirildiğine, Kur'an'ın o kitapların sonuncusu ve onlara şahit olduğuna inanır. Bu konudaki inanç temelleri şunları da içine alır: Kur'an'ın Allah kelâmı olduğu, Allah tarafından gönderildiği ve yine O'nun tarafından korunacağı, kul sözlerinden hiçbirinin ona benzemediği, kullardan hiçbirinin onun bir benzerini getiremeyeceği gerçeklerini kabul edip inanmak. İşte bütün bunlar, Kur'an'a yönelik inanç esaslarıdır.

Dinin Kur'an için nasihat oluşuna şu prensipleri de ilâve etmemiz gerekir: Kur'an'ı okumak ve hıfz etmek. Çünkü Kur'an'ı okumakla ilim ve irfan kazanılır; nefis temizliği ve gönül saflığı elde edilir; insanın takvası artar. O halde Kur'an'ı okumak, sadece lafzını okuyup sevap kazanmak değil, Kur'an bilgisine sahip olmaya gayret etmek anlamındadır. Şunu da hemen ifade edelim ki, Kur'an okumakla insan büyük sevap kazanır ve Kur'an kendisini okuyana şefaathçi olur. Ancak bunların tahakkuk etmesi için birtakım şartların yerine getirilmesi gerekir.

Kur'an okurken ona saygı ve tazim göstermek, tecvidine ve adabına riayet ederek okumak, harflerinin hakkını vermek, huşû içinde okumak gerekir. Bu konu, Kur'an'ın kiraati ile ilgili kitaplarda genişçe ele alınır.

¹ (Müslim)

² (Müslim)

Kur'an'ı okurken manalarını düşünmek, ayetlerin mahiyetini anlamaya çalışmak icap eder. Nitekim Allah Teâlâ: **"Bunlar Kur'an'ı düşünmezler mi? Yoksa kalpleri kilitli midir?"**³

Kur'ân-ı Kerîm'i Müslüman nesillere öğretmek, Kur'an'ın korunması konusunda onlara mesuliyetlerini hissettirmek, ona dil uzatanlara karşı müdafaa görevini yerine getirmek, her Müslümanın vazifesidir. Kur'an'ı öğrenmek ve öğretmek bizler için izzetin, şerefın ve saadetin önemli bir vesilesidir. Rasulullah Efendimiz **"Sizin en hayırlınız Kur'an'ı öğrenen ve öğretenlerinizdir"**⁴ buyurmuşlardır. Bütün Müslümanların Kur'an'ı okumayı öğrenmeleri ve ayrıca onu anlamaya çalışmaları, üzerlerine düşen önemli görevlerden biridir. Bütün yeryüzü Müslümanları, buna özel bir ilgi ve ihtimam göstermelidirler. Çünkü bu konu, Müslümanların görevlerinin başındadır.

Kur'an'ı anlamak ve onunla amel etmek esastır. Anlama azmi olmadan ve sevap kazanma duygusundan mahrum olarak, sadece okumak bir hayır ve fazilet olarak kabul edilemez. Amel edilmeyen bilgi fayda vermediği gibi hoş da karşılanmaz. Allah Teâlâ: **"Ey iman edenler! Niçin yapmadığınız şeyi söylüyorsunuz? Yapmadığınız şeyi söylemeniz Allah katında büyük gazaba sebep olur."**⁵ buyurur.

Kur'an ilimlerinin her birini öğrenmek, neşretmek, muhkemini, müteşâbihini, nâsih ve mensûhunu, umum ve hususunu bilmek de ümmet üzerine farz olan hususlardır. Bu konularda âlim yetiştirilmezse topyekûn ümmet sorumlu olur.

Buraya kadar ana hatlarına işaret etmeye çalıştığımız hususlar, dinin, Kur'an için nasihat oluşunun çerçevesini meydana getirir.⁶

Kur'an'ın sorumluluklarını yerine getirmekle birlikte diğer insanlardan faziletli ve değerli bir konuma sahip olmanın yollarının biriside Kur'an'ı ezberlemektir. Hal böyle iken bende istedim ki bu ay sizlere tanıtacağım kitap, Beka yayın evinden neşredilen Prof. Dr. Ragıp Es-Sercanî'nin ele aldığı **"Kur'an'ı Nasıl Ezberlersin?"** adlı kitabı olacaktır.

Kitap oldukça anlaşılır bir dil ile çeviri tarafından tercüme edilmiştir. Mukaddime de Kur'an'ın öneminden, mucize oluşundan, hıfzetmenin sorumluluklarından, hafızların İslam'da ki konumlarından bahsedilmiştir.

Kitabın gelişme bölümünde, Kur'an'ı ezberleme de temel kaideleri oluşturan başlıkları tek tek ele alınmış ve oldukça güzel meselelere değinilmeye çalışılmıştır.

Kitabın son bölümünde ise, Kur'an'ı ezberlemede yardımcı olacak kaideleri de konu konu, kısa ve veciz bir şekilde anlatılmaya gayret gösterilmiştir.

Allah (cc) bu kitabı bizlere faydalı kılsın.

Allahumme Âmin...

³ (47/Muhammed, 24)

⁴ (Buhari)

⁵ (61/Saf 2-3)

⁶ (Şerhu Riyazis'salihin)

YAYINDA!

Bize Yazın

takvasorucevap@gmail.com

İMAM BUHARİ (rh)

Usame Kaptan

Hadis âlimlerinin en büyüğü, Kur'an-ı kerimden sonra, en kıymetli eserlerden olan "Buhari" adı ile meşhûr hadis kitabını yazan, büyük İslâm âlimidir. İsmi, Muhammed bin İsmail bin İbrahim bin Mugîre bin Berdizbeh el-Cu'fi el-Buhari'dir. Künyesi, Ebu Abdullah'tır. 194 (m. 810) senesinin Şevval ayında, Cuma günü öğleden sonra, Buhara'da doğdu. 256 (m. 870)'de Semerkant'ta Ramazan bayramı gecesi 62 yaşında iken vefat etti. Kabri, Semerkant'ın Hertenk kasabasındadır.

Hadis ilminde yüksek derecede olup, 300.000 den fazla hadisi, senetleriyle birlikte ezbere bilen bir âlim olduğu için "İmam", Buharalı olduğu için de "Buhari" denilmiş ve "İmam Buhari" ismiyle meşhûr olmuştur. İmam Buhari (rh), zamanında, hadis ilminde kitap ve sünnetin manalarını anlamada, zekâda, fıkıh bilgisinin çokluğunda, zühd ve vera 'da, kuvvetli içtihadta ve istinbatta (hüküm çıkarmada) eşi yok denecek kadar iyiydi.

İmam Buhari (rh), ilk tahsiline doğduğu yer olan Buhara'da başladı. Babası da hadis ilminde âlim olup, dördüncü tabaka ravilerindendi. O zaman Buhara önemli ilim merkezlerinden biri idi. İmam Buhari'nin babası, henüz o küçük yaşta iken vefat ettiğinden yetim kaldı. Salih bir zât olan babasından çok miras kalmıştır. Babasının ölümü üzerine onu annesi yetiştirdi. Annesi, İmam Buhari ile kardeşini yetiştirme konusunda oldukça titiz davrandı. İmam Buhari babasından kalan serveti bir tüccara vererek ticaretten gelen gelirlerle geçimini sürdürmeye devam etti.

Hayatlarından öğrenmiş olduğumuz üzere İmam Buhari'de (rh) her âlim gibi geçimini, başkalarının eline bakarak değil kendi imkânlarıyla elde etmeye çalışmıştır. Nitekim başkalarından gelecek paraya bakanlar elbet bir gün bu konuda sıkıntı yaşayacaktır. Sıkıntıdan kastımız elbette açlık veya yokluk değil. Nitekim verilen paraları başa kalkmak olsun, kendine fetva istemek olsun insanlar arasında fitne çıkabilecek sıkıntılardan bahsediyoruz. Yoksa İmam Buhari (rh) bizzat kendisi de açlık zamanları yaşamıştır. Bundan dolayı ilim talebelerinin başkalarının elinden gelecek maddiyata bakmadan, ilmine engel olmayacak şekilde kendi geçimini sürdürecektir imkânlar sağlamaları ilerideki zamanlar için oldukça önemli bir husustur.

İmam Buhari küçük yaşta iken, Buhara'daki âlimlerden ilim öğrenmeye başladı. Kabiliyeti ve zekâsının üstünlüğü ile dikkati çekiyordu. Bu ilk tahsil yıllarında, hadis ilmini öğrenmeye karşı ilgi duymaya başlamıştı. Kendisine hadis ilmini öğrenmeye nasıl başladığı sorulduğunda; "Bu ilmi öğrenmeye kâtipler arasında kâtiplik yaparak başladım. On yaşına kadar böyle devam ettim." cevabını vermiştir. On yaşından itibaren hadis âlimlerinin derslerine katılmaya başladı. Henüz on beş yaşına girmeden, yetmiş bin hadisi ezberlemişti. Bu garip hâdiseyi duyanlar, Hakikaten bu kadar hadisi ezberledin mi?" diye sorduklarında onlara, "Evet!" Hatta yetmiş binden daha fazladır. Ayrıca bu hadislerin kim tarafından rivayet edildiğini, ravilerin doğum ve ölüm tarihlerini de biliyorum" dedi. Bu ilimde o kadar yükselmişti ki, hocaları ile karşılıklı ilmî münazaralarda bulunurdu.

Nitekim hocası Dahilî'nin (rh) rivayet ettiği hadisteki hatasını, henüz daha on yaşında olan İmam Buhari düzeltmiştir. İmamın yaşı o zaman küçük olduğu için hocası bu rivayeti kitaplarından kontrol ederek de İmam Buhari'nin (rh) doğru söylediğini fark etmiştir. Zekâsının keskinliği ve hafızasının kuvveti ile etrafındakilerin hayret ve takdirini kazandı. On altı yaşına

gelince, Abdullah İbni Mübarek (rh) ve Veki bin Cerrâh'in (rh) yazdıkları hadis kitaplarını ezberledi.

İmam Buhari (rh) Bağdat'a gittiğinde, orada bulunan hadis âlimlerinden çoğu toplanıp, İmam'ı imtihan etmek istediler. Yüz tane hadisin metin ve sened kısımlarının yerlerini değiştirdiler. Bu şekilde değiştirdikleri hadislerden, bir kişiye on hadis vererek, on kişiyi İmam Buhari'ye (rh) gönderdiler. Bu kimseler, İmam'ın bulunduğu meclise gelip, her birisi yanlarında bulunan hadisleri okuyup, "Bu hadisi biliyor musunuz?" diye sordular. İmam Buhari, "Bu söylediğiniz şekilde bir hadis bilmiyorum" buyurdular. On kişi, onar hadis okuyup bitirdikleri zaman, İmam Buhari (rh), birinci kimseye dönüp, "Senin okuduğun birinci hadisin metni böyle, isnadı da şöyledir diyerek, onların okudukları sıra ile birden yüze kadar hadisleri, sened ve metinlerini doğru olarak okudu. Bunun üzerine orada bulunanların hepsi, Muhammed Buhari'nin (rh) hafızasının kuvvetliliğini, hadis ilmindeki yüksekliğini anlayıp kabul ettiler.

Burada dikkat edeceğimiz husus İmam Buhari'nin (rh) hadis ilminde bu kadar ileri seviyeye gelmesine sebep olan unsurdur. Daha küçüklüğünde hafızasının güçlülüğü ile meşhur olduğundan dolayı bu ilim dalını seçmesi ve ailesinin yönlendirmesi yerinde bir harekettir. Her insanın özellikleri aynı olmayabilir. Şayet İmam Buhari (rh) bu özelliklere sahip olduğu halde eline kılıç alıp savaş taktiklerine yoğunlaşsaydı diğer yaşamış birçok Müslüman gibi ismi dahi bilinmeyebilirdi. Bizim zamanımızda da birçok çocuğun özellikleri farklıdır. İlme isteği ve kapasitesi olmayan bir çocuğu ilme zorlamak başkalarına faydalı kılmayacağı gibi kendisi için de bir fayda sağlamayacaktır, tıpkı ilme büyük bir arzusu olan, kapasitesi ilme açık olan bir çocuğu ilim dışındaki

alanlara yönlendirmek gibi. İyi Müslüman olmak sadece ilimle sınırlı değildir. Tarih kitaplarına baktığımız zaman, mescidi süpürenlerden alın Müslümanların işlerine yardımcı olan kişilere kadar birçok kişiyi yaptığı işte iyi olduğundan dolayı isimlerinden övülerek bahsedildiğini görürüz.

O zamanlarda bilhassa hadis ilmini öğrenmek için, meşhur hadis âlimlerinin bulunduğu ilim merkezlerine gitmek, ilim öğrenmek için önemli bir şart idi. Bu sebeple İmam Buhari de (rh) 16 yaşından itibaren, ilim öğrenmek için seyahatlere çıkmıştır. İmam Buhari'nin (rh) ilim için yaptığı seyahatleri 210 senesinde başlayıp, yıllarca sürmüştür. Gittiği ilim merkezleri; Mekke, Medine, Bağdat, Basra, Kufe, Mısır, Nisâbü, Belh, Merv, Askalan, Dimeşk, Hums, Rey, Kayseriye ve diğer yerlerdir. Gittiği yerlerde, zamanın meşhûr hadis âlimleriyle görüşüp, onlardan hadis dinliyordu, işittiği hadisi yazıyor ve ekseriyetle ezberliyordu. O kadar kuvvetli zekâsı ve hafızası vardı ki, hadisi bir kere işitince veya okuyunca hemen ezberliyordu. Haşid bin İsmail şöyle anlatmıştır: "Buhari, işittiklerini küçük yaşına rağmen yazmıyordu. Basra'da bizimle beraber hadis âlimlerini dolaşırdı, biz yazardık, fakat o yazmazdı. Biz ona yazmamasının sebebini sorar dururduk. Çünkü insanlar onun tembelliğinden dolayı yazmadıklarını düşünüyorlardı. Aradan on altı gün geçmişti ki bize, "Artık bana sataşmakta çok oldunuz, yazdıklarınızı getirip gösterin bakalım" dedi. O'na yazdıklarımızı getirdik. O da bize, on beş binden fazla hadisin hepsini ezberden okuyuverdi. Hatta yazdıkları halde yanlış yapanların hatalarını buldu. Sonra şöyle dedi: "Görüyorsunuz ki boşuna gelip, günlerimi heder etmemişim!" O zaman anladık ki, hadis ilminde hiç kimse O'nu geçemez."

İmam Buhari de (rh) her ilim talebesi gibi bir takım zorluklar ve sıkıntılar çekmiştir. Maddi gelirinin yetersizliği sebebiyle üç gün boyunca ağaç yapraklarını yediği söylenir. Hatta bir zamanlar derse üç-dört gün boyunca gelmediğini gören arkadaşları 'bir şey mi oldu acaba' diyerek evine ziyarete giderler, ancak İmam Buhari (rh) kapıyı onlara açamaz. Çünkü üzerindeki giysileri ihtiyaçtan dolayı satmış ve giyecek bir şeyi olmadığı için evden çıkamıyordu. İşte bir kez daha anlıyoruz ki 'insanlara minnet etmek' Âlimlerin çekinmiş oldukları ortak davranışlarıdır. Belki de bizlerin 'zor durumda kaldım bari birilerinden yardım isteyelim' dediğimiz anlar, belki de o zamanlarda yaşayan insanlar için lüks sayılırdı. Dört sene hiç yemek yemeyip, sadece ekmek ile idare etti. Bir zaman hastalandı. Doktorlar, "Bu hastalık, sadece kuru ekmek yemekten meydana gelmiştir" dediler. Bundan sonra bir bardak su ve ekmek ile idare etti. Babası, "Malıma, bir dirhem haram ve şüpheli malın karıştığını bilmiyorum" dediği için, helâl mal olarak bildiği, yalnız babasının malından verdi.

İmam Buhari (rh) ömrünün son yıllarında tekrar Buhara'ya gitti. Buhara'ya varınca Vali Halid bin Ahmed, kendi çocukları için hususi hadis dersi vermesini istedi. İmam Buhari (rh), Valiye şöyle cevap verdi: "Ben ilmi, emirin kapısına götürüp zelim etmem. Eğer ilmi istiyorsan, mescitte, yahut evimdeki ilim meclisinde hazır bulun. Bu sözümü kabul etmezsen, beni kürsüde ders vermekten men et ki, ben Allah (cc) katında mazur olayım. Hâlbuki ben, Peygamber efendimizin (sav) **"Her kime bir ilimden sorulur, o da onu gizlerse, kıyamet günü ateşten bir gem vurulur"** hadisi gereğince, ilmi gizleyemem."

Çocukları için hususi ders vermesini istemesine karşı da şöyle cevap verdi:

"Ben, bir kısım kimseleri hadis dersinden men edip, birkaç kişiye ders veremem." Bunun üzerine Vali, İmam'ın Buhara'dan çıkması emrini verdi. İmam Buhari (rh), valiyi Allah'a (cc) havale edip, Buhara'dan çıktı. Aradan bir ay geçmeden bu vali görevinden alındı. Bir merkebe bindirilip, şehri dolaştırılması ve "Kötü işler yapanın sonu işte budur" diye bağırılması emri geldi. Valinin sözlerine uyarak, İmam Buhari'ye (rh) çeşitli eza ve cefalarda bulunan kimselerin de her birine, insanların ders ve ibret alacakları çeşitli belâlar isabet etti.

İmam Buhari (rh) Buhara'dan çıkış haberi üzerine, Semerkantlılar kendisini davet ettiler. Giderken yolda Semerkantlılar'dan bir kısım insanların kendisini isteyip, bir kısmının istemediği haberini alınca, Herteng'de akrabalarının yanında kaldı. İşin içyüzünü öğrenmek istemişti. İnsanların bu hâlden kalbi daraldı ve canı sıkıldı. Teheccüd namazından sonra ellerini açıp, "Ya Rabbi! Yeryüzü bu genişlikle bana dar oldu. Beni tarafına al" diye dua etti. O ay, orada hastalandı ve Ramazan Bayramı gecesi Semerkant'tan 72 km. uzaklıkta, olan Herteng'de vefat etti.

İmam Buhari (rh), bayram günleri hariç bütün yılını oruçla geçirirdi. Şüpheli-lerden dâima kaçardı. Gıybetten çok korkardı. Buyurdu ki; "İsterim ki Rabbime kavuştuğumda hiç gıybet etmemiş olayım ve böyle bir şey için kimse beni aramasın." Gecenin ilk saatlerinde biraz uyur, sonra kalkar ilim ve ibadetle meşgul olurdu. Üç günde bir hatim ederdi. Allah (cc) rahmetiyle muamele etsin, bizleri de İmam gibi ilmiyle amil olan kullarından eylesin. (Âmin)

METaverse

Burak Eryılmaz

Son zamanlarda metaverse kelimesi-
ni fazlaca duyar olduk. Aslında ilk
kez karşımıza çıkmadı metaverse.
Yıllar öncesinde filmlerde olsun
romanlarda olsun bu konu işlendi.

Öncelikle metaverse'ün ne olduğundan bahsedelim, sonra neden şu ara sık sık duyduğumuzdan bahsederiz. Metaverse ile ilk olarak, Neal Stephenson'ın 1992 yılında yazmış olduğu bilim kurgu romanı olan Snow Crash de tanıştık. Basitçe söylemek gerekirse metaverse; insanların, ortamların, olayların dijital temsilcileriyle temsil edilen dijital bir evrendir. Teknik olarak tanımlayacak olursak; Kullanıcıların dijital bir evrende yaşadığı sanal gerçeklik (VR), artırılmış gerçeklik (AR) ve video dahil olmak üzere teknolojinin birden çok ögesinin birleşimidir.

Peki 1992 yılında dahi karşımıza çıkmış olan bu metaverse kelimesi bugün neden yeniden karşımıza fazlasıyla çıkmaya başladı? Geçtiğimiz aylarda Facebook'un yapmış olduğu lansman sebebiyle tekrar gündeme girdi. İnsanları heyecanlandıran metaverse'den ziyade Facebook şirketinin metaverse'e yatırım yapacak olmasıydı. Facebook'un yaptığı bu yatırımlar ile metaverse'ün yol katedeceğini

insanların oraya doğru yöneleceğini düşündüler. Metaverse ile alakalı coinler değerlenmeye başladı. Metaverse'den bahseden videolar yapılmaya başlandı. Metaverse uygulamaları yapıldı, oyunları yapıldı. Yapıldı da yapıldı. Zaten yapılıyordu evet ama Facebook'un bu hamlesi daha fazla insanı buraya çekti ve ortamı değerlendirdi.

Peki bu lansmanda ne oldu da insanlar bu kadar heyecanlandı? Aslında en basit tabiriyle anlatacak olursak hiçbir şey olmadı. Sadece Facebook'un oraya yatırım yaptığı duyuruldu. Hiçbir şey dediysek somut olarak hiçbir şey. Gösterilen şeylerin birçoğu zaten bilinen, insanların filmlerde veya başka yerlerde gördüğü belki de hayal ettikleri şeylerdi. Ve bu gösterilenlerin çoğu geliştirilmekte, geliştiriyoruz, yapım aşamasında şeklinde olunca somut bir şey gözükmedi.

Her ne kadar somut bir şey gözükmemiş olsa bile gösterilen olaylara bir göz atalım. Öncelikle Facebook şirketi adını meta olarak değiştirdi. Evet metaverse'e gönderme, kendisiyle bağdaştırma için. Facebook şirketi -yeni adıyla Meta şirketi- şunlardan bahsetti;

-Kas hareketlerini tam algılamak için bileklik geliştirdiğini açıkladı.

-Mimikleri aktarmayı başardıklarını söyledi.

-Dijital eşyaları NFT olsun olmasın kişiye ait olacağını söyledi.

-Takılan bir AR gözlüğü ile hem fiziksel ortamı görüp hem sanal görüş sağlayacağımızı gösterdi.

Sistem şöyle çalışacak; diyelim ki sanal ortamda bir kişi VR gözlüğü taktı, kendi fiziksel ortamından ayrıldı, senin fiziksel ortamına geldi. Sen AR gözlüğü taktın. VR gözlüğünü takan kişi sanal biçimde (hologram gibi) senin fiziksel ortamına geldi.

Fotoğraflara bakınca aslında şunu fark ediyoruz. Biz zaten yıllardır filmlerde, oyunlarda bunları gördük. Zaten bildiğimiz, düşündüğümüz şeyler. Ki zaten olay bizim bilmemizden ziyade bunun olup olmayacağı. Meta (eski adıyla Facebook) insanları gösterdiklerinden çok bu gösterdiklerini yapmaya çalışmasıyla, yatırım yapmasıyla heyecanlandırdı. Peki şu an heyecanlanmak için erken değil mi? Bence erken. Çünkü bu olayın şu an gösterilmesinin ticari bir kaygı ile olduğunu düşünmekteyim. Ortada var olan bir şey yok henüz.

Meta'nın gösterdiği şeyleri ise yıllardır birçok firma yapmaya çalışıyor, üzerinde çalışıyor. Meta'nın bunları göstermesinin, adını değiştirmesinin sebebinin, eğer metaverse evrenine geçilirse orada var olmaya çalışmak istemesi ve metaverse'ü insanların kendisi ile bağdaştırmasını istemek olduğunu düşünmekteyim. Sonuçta şu an Instagram, WhatsApp gibi milyonların kullanmış olduğu bu uygulamalar Meta şirketine ait. Kimse bütün bu verileri, bilgileri ve elinde tutmuş olduğu konumu kaybetmek istemez. Meta şirketi de bunu istemiyor ve teknolojiye yeni bir çağa geçilirse; orada var olmak, oranın yine en büyük teknoloji firmalarından olmak istiyor. Zaten lansmanda şu an ki teknolojiler ile bunları tam olarak yapamadıklarını, geliştirdiklerini söylediler.

Şimdi Meta da dahil olmak üzere büyük teknoloji şirketlerinin metaverse için yaptıkları yatırımlara ve çalışmalara bakalım.

META: Şirketin yaptıklarından bahsettik ama kısa bir özet geçelim. 2014 yılında Oculus'u satın aldı. Dijital avatarların VR (sanal gerçeklik) gözlükleri kullanarak iş, seyahat veya eğlence için bağlantı kurduğu sanal bir dünya tasavvur ediyor. Meta şirketi yöneticisi Mark Zuckerberg lansmanda şöyle dedi: "Bir sonraki platform ve ortam, yalnızca ona bakmakla kalmayıp deneyimin içinde olduğumuz, daha da sürükleyici ve somutlaştırılmış internet olacak! Ve biz buna metaverse diyoruz." dedi.

MICROSOFT: Hologramlar ve sanal avatarlar dahil olmak üzere karma gerçekliği (artırılmış gerçeklik ve sanal gerçekliği birleştirmek) 2022 yılında Microsoft Teams'e getirmeyi planladıklarını söyledi. Planladıkları özellikleri tanıttı. ABD ordusu şu anda askerlerin eğitilmesi, provalar için bir karma gerçeklik gözlüğü olan HoloLens 2 üzerinde Microsoft ile birlikte çalışıyor.

EPIC GAMES: Fortnite adlı oyununda bazı sanatçılar konser verdi. Film fragmanları gösterildi. Martin Luther King'in 1963 yılında yapmış olduğu bir konuşmayı yeniden tasarladılar. Bunlar oyunun içinde etkinlik olarak yapıldı. MetaHuman Creator ile fotogerçekçi dijital insanlar geliştiriyorlar. Belki bununla, ileride metaverse kullanılan avatarların yerini, dijital ikizimiz alacak. Belki de bazı oyuncular ölse bile yüzlerini filmlerde, reklamlarda görmeye devam edeceğiz. Allahuallem.

Daha birçok oyun şirketi ve teknoloji şirketi yatırımlar yapıp, ürettikleri teknolojileri bu yönde geliştirmeye çalışıyorlar. Yalnızca teknoloji şirketleri de değil tabii ki H&M metaverse 'de mağaza açtı.

Metaverse'ün hayatımızı kolaylaştırdığı durumlar olabilir. Mesela online alışveriş için markete sanalda gitmek. Alacağımız eşyayı incelemek, denemek. Gitmek istediğimiz bir şehri, bir mekânı gerçeğe yakın bir şekilde gezme imkânı verebilir. Bunlar arttırılabilir. Tabii şu an için bunlar belki yapılabilir ama gerçeğe yakın bir seviyede yapılması pek mümkün gözüküyor. Ben VR gözlükleri ile belki bir şehri gezebilirim ama gerçeğe yakın bir şekilde gezemem. Tabi bunların yanında VR gözlüklerinin uzun kullanımda baş ağrısı, mide bulantısı yapması, kafamızda taşımalarının zor olması da cabası.

Peki metaverse'ün oyuna benzeyen kısmına bakalım. Bu kısım ise hayatımızı kolaylaştırmaktansa, uyuşturmak için olan kısmı bence. Yıllardır oyunlar yapılıyor. Farklı konulara sahip, gerçekçi grafiklere sahip oyunlar mevcut. Online oyunlar üzerinde gerçek para ile satış yapmakta mümkün. Metaverse'ün bu noktada bize sunmuş olduğu farklılıklar şunlar;

- Bu oyunun oyuncu sayısı fazla. Milyonlarca oyuncusu var. Çünkü burası Dünya'ya alternatif bir evren. Bütün insanlar dahil olabilmeli.

-3 boyutlu olması.

-Belirli bir merkezinin olmaması.

Peki bunlar yeterli mi? Hayır değil. Çünkü bunların bir kısmı zaten var olan şeyler. Online oyunlarda satın alımı yapabiliyoruz. Online oyunun evreninde aldığın bir eşya seni o oyunda çok özel biri yapıyor. Metaverse'de bunun farkı NFT olarak satın alınması olacak belki. Ve alacağın şeylerin bir sınırının olmaması. Oyunlarda sadece oyun ile alakalı eşya satın alınabilirken, metaverse'de herhangi bir şey olabilecek. Veya metaverse'de bir sürü insan olacak ama açık dünya online oyunlarında da zaten bu durum söz konusu. Sadece belirli bir limiti var. Ki zaten normalde Dünya üzerinde de çok fazla insan ile görüşmediğimizi, görmediğimizi düşünürsek insan sayısının fazla olması da çok önemli bir durum değil. Mevcut oyunlardan en büyük farkı 3 boyutlu olması denebilir ama VR oyunları ile 3 boyutlu oyunlarda söz konusu. Yeteri kadar gerçekçi ve işlevsel olmasalar bile piyasada mevcut durumdalar.

Metaverse'ün hayatımızı kolaylaştıran, gayet işe yarar özellikleri olabilir. Bunun yanında insanların uyuşturucusu da olabilir. Baktığımızda bütün bunlar internet içinde geçerli değil mi? İnternet kiminin hayatını kolaylaştıran bir araç iken kimisinin ise hayatını uyuşturan bir uyuşturucu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

De ki: "Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki,
Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın.
Çünkü Allah çok bağışlayandır,
çok merhamet edendir."

ÂL-İ İMRÂN 31

SİYER SINAVI

- 2 -

”

24 Ekim’de yapmış olduğumuz
Siyer Sınavının ikinci bölümü.
Cevap ahahtarı Şubat Sayısında!

1. Bedir savaşında Kureyş ordusu **kaç kişiden oluşmaktaydı?**

- A) 500 - 600 B) 900 - 1000
C) 1100 - 1200 D) 700 - 800

2. Müslümanlar Bedir kuyularının yanına gelince yer değişimini **teklif eden sahabe kimdir?**

- A) Sad b. Muaz
B) Sad b. Ebi Vakkas
C) Ebu Lubabe
D) Habbab b. Munzir

3. Bedir'de savaş başlamadan önce Peygamber (sav) için kumanda karargahı **fıkrını veren sahabe kimdir?**

- A) Ali b. Ebi Talib
B) Ömer b. Hattab
C) Sad b. Muaz
D) Sad b. Zeyd

4. Bedir savaşında Kureyş ordusu 3 kişi çıkartarak mübareze (teke tek çarpışma) istediler. Peygamber (sav) de karşılıklarına 3 sahabe çıkardı. Aşağıdakilerden **hangi sahabe bu 3 sahabeden biri değildir?**

- A) Ubeyde b. Haris
B) Hamza b. Abdulmuttalib
C) Ali b. Ebi Talib
D) Ömer b. Hattab

5. Bedir savaşında Ebu Cehili ilk yaralayıp ayağını kesen **hangi sahabedir?**

- A) Muaz b. Amr b. Cemuh
B) Muaz b. Afra
C) Abdullah b. Mesud
D) Zeyd b. Harise

6. Bedir savaşında Ebu Cehili **öldüren sahabe kimdir?**

- A) Muaz b. Amr b. Cemuh
B) Muaz b. Afra
C) Abdullah b. Mesud
D) Zeyd b. Harise

7. Bedir savaşında Müslümanlardan **kaç kişi şehid olmuştur?**

- A) 12 B) 13
C) 14 D) 15

8. Bedir savaşında müşriklerden **kaç kişi esir düşmüştür?**

- A) 60 B) 70
C) 80 D) 90

9. Bedir savaşından az bir zaman sonra Peygamber'i (sav) öldürmek için gidip de orda **Müslüman olan sahabe kimdir?**

- A) Umeyr b. Vehb
B) Ayyaş b. Ebi Rebia
C) Saffan b. Umeyye
D) İkrime b. Ebu Cehil

10. Yahudilerin başı, en kindarı ve en şerli olanı kimdir?

- A) Kab b. Eşref
- B) Selkan b. Selame
- C) Muttahib b. Ebi Vedaa
- D) Abdullah b. Ubeyy b. Selül

11. Münafıkların reisi kimdir?

- A) Abdullah b. Ubeyy b. Selül
- B) Kab b. Eşref
- C) Furat b. Hayyan
- D) Esved b. Abdulmuttalib

12. Peygamber (sav) Kab b. Eşref'i öldürmek için gönderdiği müfrezenin komutanı hangi sahabedir?

- A) Muhammed b. Mesleme
- B) Haris b. Evs
- C) Abbad b. Bişr
- D) Selkan b. Selame

13. Peygamberimiz 'in Hudeybiye umresi için yola çıktığı yıl aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hicri 6. yıl
- B) Hicri 7. yıl
- C) Hicri 5. yıl
- D) Hicri 8. yıl

14. Hudeybiye umresi yolculuğunda nazil olan "Sen de içlerinde bulunup onlara namaz kıldırдыңın zaman onlardan bir bölük seninle beraber namaza dursun, silâhlarını da yanlarına alsınlar. Bunlar secde ettiklerinde ötekiler arkanızda olsunlar, sonra henüz namazlarını kılmamış bulunan (bu) bölük gelip seninle beraber namazlarını kılsınlar ve bunlar da ihtiyat tedbirlerini ve silâhlarını alsınlar. Kâfirler isterler ki, siz silâhlarınızdan ve eşyanızdan gafil (uzak ve unutmuş) olasınız da üzerinize ansızın bir baskın yapsınlar"(Nisa 102)

Bu ayetin getirdiği namaz şeklinin ismi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Salat ul havf
- B) Salat ul vitr
- C) Salat ul istiğfar
- D) Salat ul istiska

15. Hakkında Fetih suresinin "Hakikaten Allah ağacın altında sana biat ettiklerinde müminlerden razı oldu." ayeti nazil olan hadise aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 1. Akabe biati
- B) 2. Akabe biati
- C) Rıdvan biati
- D) Hudeybiye antlaşması

16. "Biz sana gerçekten açık bir zafer (fethi mübin) verdik." (Fetih 1) ayeti hangi olay üzerine nazil olmuştur?

- A) Hudeybiye antlaşması
- B) Mekke'nin fethi
- C) Medine İslam devletinin kuruluşu
- D) Akabe biati

17. Mısır hükümdarı Mukavkis'in Rasulullah'a (sav) hediye olarak gönderdiği ve oğlu İbrahim'in de annesi olan **hanımının ismi nedir?**

- A) Sirin B) Mariye
C) Ümmü Seleme D) Safiye

18. Roma hükümdarı Hiraklinin Kureyşlilere hitaben "Size neyi emrediyor?" diye sorduğunda, Kureyşlilerin verdiği cevap da zikredilen AHLAK ilkeleri aşağıdaki şıklardan **hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

- A) Zekât, Doğruluk, İffet
B) Oruç, Sila-i rahim, Doğruluk
C) Doğruluk, İffet, Sila-i rahim
D) Zekat, Sila-i rahim, İffet

19. "Allah size alacağınız daha birçok ganimetler vaat etmiştir. Şimdilik bunu size peşin vermiştir." Fetih suresi 20. ayette kast edilen **hadise aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Bedir savaşı
B) Uhud savaşı
C) Hayber gazvesi
D) Zatur Rika gazvesi

20. Buhari rivayetine göre zat-ür rika gazvesin de Peygamber'in (sav) kılıcını alıp onu öldürmek isteyen ve daha sonrasında **Müslüman olan Bedevi kimdir?**

- A) Ebu Avane B) Ebu bisr
C) Beşir b. Ziram D) Gavres b. Haris

21. Peygamber'in (sav) kaza umresinde nikâhladığı **hanımının ismi nedir?**

- A) Meymune b. Haris el Amiriyye
B) Safiyye b. Huyeyy
C) Sevde b. Zem 'a
D) Zeynep b. Huzeyme

22. I. Bölgede emniyet ve güvenin tamamlanması
II. Allah'ın dini yaymak, Allah'a davet etmek
III. Hesaplaşmak ve intikam almak
IV. Onları korkutmak
V. Ganimet almak

Yukarıda verilenlerden hangileri Hayber'in fethedilme sebepleri arasında zikredilemez?

- A) I,V B) II, III
C) II, V D) V,IV

23. İbnü'l Kayyım'ın dediği gibi " Allah'ın dinini, Resulü'nü İslam ordusunu ve İslam cemaatini aziz kıldığı bununla Allah'ın beldesini ve bütün âlemlere hidayet vesilesi kıldığı Beyti'ni kâfirlerin ve müşriklerin elinden kurtardığı büyük zaferdir"

Paragraftaki boşluk aşağıdakilerden hangisi ile doğru olarak doldurulur?

- A) Mekke'nin Fethi
B) Medine İslam devletinin kurulması
C) Bedir gazvesi
D) Akabe biati

24. Peygamber (sav) hicretin kaçınıc yılında ve kaç savaşçı ile **Mekke'ye doğru hareket etmiştir?**

- A) 9.yıl, 100000 B) 8.yıl, 10000
C) 9.yıl, 10000 D) 8.yıl, 1000

25. Mekke'nin fethinden önce Kureyş müşriklerine mektup yazan **sahabe** **aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Hatip b. ebi Beltea
- B) Zübeyr b. Avvam
- C) Abdurrahman b. Avf
- D) Halid b. Velid

26. Peygamber Efendimiz (sav) hicretinYılı'nın Ayı'nın,..... Günü,..... Yaşında vefat etmiştir.

Yukarıda ki boşlukların doğru cevapları hangi şıkta doğru olarak verilmiştir?

- A) 11, Rebiulevvel,12,63
- B) 12, Safer,13,63
- C) 12, Muharrem,12, 63.
- D) 13, Rebiulevvel,13,63

27. Mekke'nin fethinden sonra Peygamber (sav) **Kâbe'nin anahtarını kime vermiştir?**

- A)Hz Ali
- B) Hz Abbas
- C) Osman b. Talha
- D) Zübeyr b avvam

28. Aşağıdakilerden hangisi Peygamber Efendimizin Mekke'nin fethinin ikinci günü vermiş olduğu hutbede Mekke için koymuş olduğu **yasaklardan değildir?**

- A) Av yasağı
- B) Kendiliğinden yetişen ağaçları kesmek
- C) Kan dökmek
- D) Ticaret yapmak

29. Peygamber (sav) Mekke fethedildikten sonra **Mekke'de kaç gün kalmıştır?**

- A) 9
- B) 19
- C) 29
- D) 39

30. Peygamber'in(sav) , Huneyn savaşına çıkarken Mekke'ye bırakmış olduğu **vali aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Itab b. Esid
- B) Yezid b. Hüseyin
- C) Ebubekir
- D) Beşir b. Süfyan

31. Peygamber'in (sav) "Sen Harun'un Musa'ya olan yakınlığı gibi bana yakın olmaya razı olmaz mısın? Ancak benden sonra peygamber yoktur." **dediği kişi aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Osman
- B) Ali
- C) Abbas
- D) Ebu Bekir

32. Allah Rasulü (sav) Mekke'nin fethini gerçekleştirdikten sonra genel bir af ilan etmiş ancak bazı kişilerin Kâbe örtüsü altında bile bulunsalar öldürülmesini istemiştir. Bu kişilerden bazıları daha sonra Müslüman olarak canlarını kurtarmışlardır. **Müslüman olup ölmekten kurtulanların isimleri hangi şıkta doğru olarak verilmiştir?**

- A)İkrime - Haris b. Nufeyl - Abduluzza b. Hatal
- B)Haris b. Nufeyl - İkrime - Malik b. avf
- C) Sare - Abduluzza b. Hatal - Haris b. nufeyl
- D)İkrime – Sare - Hebar b. Esved

33. I-Sadaka ve zekâtları kabul edilemez.

II-Cenaze namazları kılınamaz.

III-Onlar için istiğfar edilemez.

IV- Onlarla ticaret yapılamaz.

V- Münafıklardan (evlenilemez) kız alınıp verilemez.

Tebuk gazvesinden sonra Allah (cc) münafıklara hoş muamele yapılmasını yasaklamıştır. **Yukarıda sayılanların hangileri bu yasaklamalar kapsamında değildir?**

A) I-III

B) II-IV

C) II-III

D) IV-V

34. Ceyşü'l-Usra (zorluk ordusu) ismi aşağıdaki savaşların **hangisinin ordusu için verilmiştir?**

A)Bedir gazvesi

B) Hendek savaşı

C) Tebuk gazvesi

D) Uhud savaşı

35. Hicretin 8. Yılında Müslümanların uzun bir müddet kuşatma yapıp teslim alamadıkları kale **aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Taif Kalesi

B) Naim Kalesi

C) Übeyy Kalesi

D) Zübeyr Kalesi

36. Kaza umresi için yola çıkıldığında Peygamber efendimiz (sav) Medine'ye kimi **Vali olarak bırakmıştır?**

A) Zeyd b. Harise

B) Abdullah b. Ravaha

C) Uveyf Ebu Rehm

D) Halid b. Velid

37. I-Zilkade

II-Cemaziyelevvel

III-Zilhicce

IV-Safer

V-Recep

Yukarıdakilerden hangisi Haram aylardan değildir?

A) Yalnız I

B) I ve III

C) I, II, V

D) II ve IV

38. Peygamber efendimiz (sav) hangi savaş öncesinde "Kadınları, çocukları, yaşlıları öldürmeyin. Ağaçları kesmeyin, binaları yıkmayın." **diye özel uyarıda bulunmuştur?**

A)Uhud savaşı

B) Hendek savaşı

C)Tebuk savaşı

D) Mute savaşı

39. Hudeybiye antlaşmasına göre Müslümanlar Kâbe'yi bir sonraki yıl ziyaret edebileceklerdi. Bir sonraki yıl Kâbe'yi ziyarete geldiklerinde antlaşmaya göre **Kâbe'de en fazla kaç gün kalabileceklerdi?**

A)2

B) 3

C) 4

D) 5

40. Taif kuşatması esnasında İslam ordusu **kaç şehit vermiştir?**

A) 12

B) 24

C) 6

D) 40

41. Peygamber efendimiz (sav) vefatından hemen önce, gurur ve kibir abidesi Roma devleti ile savaşmak üzere hazırladığı orduya hangi sahabeyi **komutan olarak tayin etmiştir?**

- A) Halid b. Velid
- B) Ömer b. Hattab
- C) Usame b. Zeyd b. Harise
- D) Ali b. Ebi Talib

42. Kuran'da adı zikredilen tek sahabe **aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Zeyd b. Harise
- B) Ebubekir
- C) Sad b. Ubade
- D) Sad b. Muaz

43. Mekke'ye hac yapmaya gelen hacılar için su temin edilmesi **görevine ne ad verilir?**

- A) Hicabe
- B) Sikaye
- C) Rifade
- D) Liva

44. Cahiliye döneminde **kaç çeşit nikâh vardır?**

- A) 4
- B) 2
- C) 3
- D) 1

45. Hılfu'l - Fudül / Fazilet Antlaşmasına sebep olan, **ticarete parayı ödemeyen kimdir?**

- A) Haib b. Mueyye
- B) As b. Vail
- C) Abdullah b. Cuda
- D) Velid b. Mugire

46. Efendimiz çocuklarından hangisinin **ölümüne şahit olmamıştır?**

- A) Fatıma
- B) Ummu Gülsüm
- C) Zeynep
- D) Rukuyye

47. Ebu Cehilin emri üzere Efendimiz (SAV) namaz kılarken sırtına **deve işkembesi koyan kişi kimdir?**

- A) Ukbe b. Ebi Muayt
- B) Ubeyy b. Halef
- C) Şeybe b. Rabia
- D) Ahnes b. Şeriyk es-Sakafi

48. İslam'da ilk kanın akıtılması vakasında **ilk kanı akıtan sahabe kimdir?**

- A) Osman b. Affan
- B) Abdullah b. Mesud
- C) Sad b. Ebi Vakkas
- D) Talha b. Ubeydullah

49. Musab b. Umeyr Yesrib'e ilk elçi olarak gönderildiğinde **ona kapılarını açan ve misafir eden kişi kimdir?**

- A) Sad' b. Muaz
- B) Esad b. Zurare
- C) Useyd b. Hudayr
- D) Cabir b. Abdillan Riab

50. Efendimizin bizzat katılmadığı (Silahlı - Silahsız) **mücadeleye ne ad verilir?**

- A) Gazve
- B) Muhabere
- C) Savaş
- D) Seriyye

SİYER SINAVI

CEVAP ANAHTARI

1. BÖLÜM

1 (A) (B) (C) (D)	26 (A) (B) (C) (D)
2 (A) (B) (C) (D)	27 (A) (B) (C) (D)
3 (A) (B) (C) (D)	28 (A) (B) (C) (D)
4 (A) (B) (C) (D)	29 (A) (B) (C) (D)
5 (A) (B) (C) (D)	30 (A) (B) (C) (D)
6 (A) (B) (C) (D)	31 (A) (B) (C) (D)
7 (A) (B) (C) (D)	32 (A) (B) (C) (D)
8 (A) (B) (C) (D)	33 (A) (B) (C) (D)
9 (A) (B) (C) (D)	34 (A) (B) (C) (D)
10 (A) (B) (C) (D)	35 (A) (B) (C) (D)
11 (A) (B) (C) (D)	36 (A) (B) (C) (D)
12 (A) (B) (C) (D)	37 (A) (B) (C) (D)
13 (A) (B) (C) (D)	38 (A) (B) (C) (D)
14 (A) (B) (C) (D)	39 (A) (B) (C) (D)
15 (A) (B) (C) (D)	40 (A) (B) (C) (D)
16 (A) (B) (C) (D)	41 (A) (B) (C) (D)
17 (A) (B) (C) (D)	42 (A) (B) (C) (D)
18 (A) (B) (C) (D)	43 (A) (B) (C) (D)
19 (A) (B) (C) (D)	44 (A) (B) (C) (D)
20 (A) (B) (C) (D)	45 (A) (B) (C) (D)
21 (A) (B) (C) (D)	46 (A) (B) (C) (D)
22 (A) (B) (C) (D)	47 (A) (B) (C) (D)
23 (A) (B) (C) (D)	48 (A) (B) (C) (D)
24 (A) (B) (C) (D)	49 (A) (B) (C) (D)
25 (A) (B) (C) (D)	50 (A) (B) (C) (D)

HİCRİ TAKVİM

OCAK 2022

تقوا
Takva

Cemâziyelevvel 1443

Cemâziyelahir 1443

PAZARTESİ	SALI	ÇARŞAMBA	PERŞEMBE	CUMA	CUMARTESİ	PAZAR
					1 28	2 29
3 30	4 1	5 2	6 3	7 4	8 5	9 6
10 7	11 8	12 9	13 10	14 11	15 12	16 13
17 14	18 15	19 16	20 17	21 18	22 19	23 20
24 21	25 22	26 23	27 24	28 25	29 26	30 27
31 28						

*Hicri Ayların 29. Günü Gelecek Olan Ayın Hilali Gözetlenmelidir.

YILLIK
ABONELİK 140₺

YouTube Instagram Facebook Twitter /takvadergisi

ŞİMDİ ABONE OL

0552
822 74 42

ABONELİK İLETİŞİM

✉ editor@takvadergisi.org ☎ 0552 822 74 42